Ջ. ՏԱՐԻ Թ·ԻՒ 1599 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՄԱՅԻՍ 1904 — 25 ՄԱՅԻՍ 1904 Ն·Տ

ՎԱ ՓԱՐԱ
ՏԿՐ ՆԻ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՉԻՎԼԷԼԷԿԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՔԱՏՏԷՒԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎԱ ՓԱՐԱ
زمنجه سورهانتاق غزتهسی صاحب امتیازی د. جیوملك
باب عالی جادهسی نومرو ۲۰
DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ՕՐ ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ա.ՈՒ.Ի.ՕՑՆԵՐԸ, ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱԼԿԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ
12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ·ՊԷՆԴՈՒՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ
10 ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր·
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՑՑ
ԿՑՍ ՕՐՎԱՆԸՆ

1904

ՀԻՆ ՑՈՒՄԱՐ— ՄԱՅԻՍ 12 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
ՀՋ. օր Ցիհանց։ Պահք։
ՆՈՐ ՑՈՒՄԱՐ—ՄԱՅԻՍ 25
ՑՈՒՀԱՒԱԿ.Ն.—1322 ՐԷՊԻ ԻՒԼԷՎԱՎԷԼ 9
ԿԷՍ ՕՐ. — Ծրք 4.43 Եւր. 4.35

ՕՐՈՒԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԽՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՍԻԿԱՒԻՐ ԹՈՒՂԹ Ա.... ԿԱՆԿԱՒ

Շոգենաւն մէջ, երկու բարեկամներ.

—Բարեւ, Ղուկաս աղա։

—Աստուծոյ բարին, Մարտիրոս աղա։

Ու կը սկսին անխուսափելի «ինչպէս էք»ները, որոնց կը յաջորդէ նոյնքան անխուսափելի «սա քիչիճնդ աւուր նայիմ» Ղուկաս աղայի կողմէ իր բարեկամին հացընէին։

Մխախոտը այն միակ բանն է, որուն մասին թուրքական ընկերութիւնը ներելի նկատած է բարեկամական չոլնակի մէջ, եւ անպատուաղ հանգամանք մը չի սեպուիր անոր։

Բայց Մարտիրոս աղային ծխատուփը, լաւ եւս անոր գործածած սիկառի Թուղթը, ամբողջ տասը չոհագրգռական վիճաբանութեան մը երկու բարեկամներուն միջեւ, որոնք ապահով եմ թէ ցմահ չպիտի մնան անոր լուսաբերման հրահարակի վրայ հանուիլը սեւեռելով։

—Ա՛ա եղա՛ր Մարտիրոս աղա, ինչո՞ւ Ազգ. Հիւանդանոցին սիկառին Թուղթը չես գործածեր. գոնէ տասը առանցիդ մէկ փարան պէտք չէ՞ որ Հիւանդանոցը չունի։

Այս ըսելու առեն Ղուկաս աղա կը չորանոկէր պլէլ իր սիկառը։

—Իրաւունք ունիս. բայց ես վերջապէս չկրցայ վարժուիլ այդ Թուղթին. մանաւանդ թէ միեւնոյն գնով լաւագոյն Թուղթեր պակաս չեն, ինչպէս ես գործածածս, եւ ես չեմ կրնար երկրորդական սիկառի Թուղթ մը գործածել, Հիւանդանոցին մէկ փարա չհնչելու համար։ Կը սիրեմ Հիւանդացած մարդը կամ այդ մէկ փարային տեղ յօժարակամ առանցը կը ձգեմ, ամէն անգամ որ Հիւանդանոցին գանձանակը կը ներկայանայ։

—Շատ աղուոր կը խօսիս. բայց ինչ որ ալ ըլլայ, ես ալ չեմ կրնար խղճիս հետ հաշտցնել Հիւանդանոցինէն առած սիկառի Թուղթ մը գործածելը։ Տարին հազիւ մը սիկառի Թուղթ կը գործածեմ. չատ դիւրին է անոր չունենալ. հին Հիւանդանոցին իմ մեկ փարա չհնչելու համար։ Կը սիրեմ Հիւանդացածներուն մէջ յարկը եւ այդ մէկ փարային տեղ յօժարակամ առանցը կը ձգեմ, ամէն անգամ որ Հիւանդանոցին գանձանակը կը ներկայանայ։

—«Եթէ ձեր հիւանդանոցի Թուղթէն ալ չունենայիք, մինչեւ չունայ պիտի երթայի փնտռելու համար, որպէսզի ես քնաւ ուրիշ Թուղթ չեմ գործածեր»։

Եւ Ղուկաս աղա այս յատկանշական մանրագէպը պատմելէ ետքը, ղրկակցուց։

—Իրաւ որ եթէ այդ մարդը ասկի մը չհնչեցնէր իրեն, այնքան գոհ չպիտի ըլլայ, որքան ըսած այս խօսքերը։

«Ինչո՞ւ համար մենք ալ միեւնոյն ազգասիրական Հաստատութեան հանդէպ։ Դէտ անցեալ հինգշաբթի օրն էր որ Ազգ. Հիւանդանոց այցելելով, պատեցանք այդ բազմաթիւ հաստատութեան ամէն կողմերը, և կրցանք գաղափար կազմել այն հոգածութեան վրայ որ ցայց կը տրուի ամէն կարգի պատսպարեալներու և այն պէտքերուն վրայ որոնք բարեհաճներու առանցնելու պիտի լեցուին։ եթէ հոն ներկայ չէիք, գոնէ լրագիրներէն իմացած Ս. Պարթարքին քարոզը, որուն մէջ Հիւանդանոցին հազար ու մէկ պէտքերը յուշնելէ, մեր վեհ. կայսեր առատ հաճութիւնն ալ ունի։ Թո՛ղ լաւ սիրեկան Թուղթ պատրաստեն, եւ յօժարակամ պիտի գնենք՝ ես ալ ու ինձի նման շատ շատեր ալ։

—Բայց, պատասխանեց Ղուկաս աղան, պէտք է ըսել որ վերջերս հոգատրուած է Հիւանդանոցի Թուղթին ալ աւելակին ազնուացման. մանաւանդ անոնք որոնց իւրացանչիւր Թերթիկին վրայ Ս. Փ. տառերը կը գտնուին, բաւականին լաւ են նախորդին բաղդատմամբ։ Մէկ մը փորձէիք։

—Շատոնց է առած չեմ. քանի որ կը պնդես, մէկ մը փորձեմ. բայց եթէ գալ չպիտնա դարձեալ տեսնես որ Հիւանդանոցին Թուղթը չեմ գործածեր, կը յուսամ որ ա՛լ գլխուս գալի ատեարան չես կարդար։

Շոգենաւը կամաւրէ հասած էր արդէն, երկու բարեկամները ժպտելէն ետքը իջան իրարմէ. դէմքերնէն յայտնի էր սակայն թէ երկուքն ալ չէին կրցած մէկզմէկ համոզել, ինչպէս կ'ըլլայ արդէն գրեթէ ամէն վիճաբանութեան մէջ։

ՉԱՐՄԱՅՐ

ՁԻԿ-ՁԱԿ ՆՕԹԵՐ

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁ ՄԸ

Օր նար, խնդիր նար։

Հիմա որ մեր եկեղեցականաց ամէն հանգամանքը... պահանջեցինք լսելի եղաւ, «ձեր վարդապետներու ապահովութիւնը խնդիրը ծեծելէ սկսաւ, և դէտ վերջանալիք չուներ, որովհետեւ գործին դրսերեւոյթը այդպէս կը ցուցընէ։

Վարդապետին մէկը, եթէ Աստուած զղջանքին պարգեւէ, իր ապագայ գանձելիք ապահովագրութեան գումարին հարիւր օսկի յատկացուցեր է եղեր այդ նպատակին։ Հիմա որ հրապարակը մը հետ վիճաբանութեան պէտ բանի մը բռնուած է, կ'ըսէ թէ, իր յարգելի եղբայրակից վարդապետէ մը առաջ իսկ,—ինչ որ պզտիկ իչիքներ զարթնութիւն չէ—հարիւր օսկի ալ արմատի դպրեվանքին յատկացուցած է։ եւ դէտ վարդապետը չատ մը ըսելիքներ ունի, բայց պէտք է առիթ առնէ, որպէս զի ըսէ։

Մենք պիտի առաջարկէինք խոնարհաբար յիշեալ հայր սուրբին որ, եթէ կարելի է, պատճառագրուած գումարին որչափ ըլլալը ծանուցանելով, մեկ ԱՆԴԱՄԷՆ յայտներ հրապարակաւ իր ձեռքը գանուած ապահովագրական police-ին բոլոր արտադրութիւնները, որպէսզի աւելի երկար գլուխ արդուկած ալ չպիտի ըլլար, և ազգն ալ հիմակուընէ պիտի հանկարծ իր ապագայ բաղդատ վարդապետին բոլոր բարի կամեցողութիւնները, և ըստ այնմ պիտի պատրաստուէր խմբագրելու երախտագիտական ուղերձ մը, արդէն։

ԱՂԲԱՏ ՂԱԶԱՐՈՍ

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԲԱԺԻՆԸ

ԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՇՈԴԿՈՒՒԻՒՆ ՄԷՋ (*)

Աստուած մարդուս հիւանդութիւն չտայ կ'ըսեն, իրաւ է։ Բայց խոստովանինք որ զօգօզութիւնն ալ տենչալի հանգամանք մը չունի։ Ըստ իս՝ երկուքն ալ դրեթէ հաւասար են, մին նիհարական ազդեցութեամբ, իսկ միւսը բարձրական։ Դրամի պահասութիւնը մանաւանդ, եւ անդառնալի երիտասարդի մը վրայ, ցուրտ դագաղի մը ազդեցութիւնն ունի։ Բայց Թողունք այս «մանանեայական հոգեբանութիւնը»—որ նախապան մըն է արդէն—եւ գանք մեր նիւթին։

Քիչ առեն կ'ըլլայ, վարպետարդի միջնորդ մը՝ տիկին Մարիամ ըսենք—(արդէն կանուն է որ խրլաւուզները անս պատճառ Մարիամ առաւօտ կոչուելնէէ ոչ Հոռոփ)—, իբր թէ պատահարար երեսին ինձ հանդիպելով սապէս կը քաղցրզեր իր գահերիկ լեզուովը։

—Օղլում, զաւակս, մեզքը չէ՞ կէնճ արեւուդ. ինչո՞ւ ասանկ զօգօզ մնաս։ քեզի կարգեմ։ Բարի խրսմիք մը ունիմ ձեռքիս առկը, սանկ ալէլման ազդիկ չէլլար. խօսմուռուկ, ինչ ըսես նէ ձայն չի հաներ, ինչ ըսես նէ չի տեսներ. մազլմ խուսմի մըն է հասլը։ Չէ մի ըսեր. աղլիկաես տանիմ քեզի։ Հիմ մտածէ անգամ մը. հազար ոսկի ցահսը բարս ունի պանքան, իր ժառանգն է. չնլիքս ծոի հայր առաս կը զրուցեմ կոր նէ։

Չեմ գիտեր թէ իմ տեղս ուրիշ հրմտասարդ մը պիտի ուզէր մերժել այս տեսակ հրապուրիչ պայմաններով առաջարկուած աղլիկ մը։ Համոզուած եմ սակայն այս «անկնկալ վիճակահանութեան» ու որոշեցի աղլիկը տեսնել ու խօսք-կապ տալ միեւնոյն առեն, եթէ հարկ ըլլար։

Ամսանանաւիք օրիորդին տունը մարքաղաքիս արտարձաններէն երկաթուղիի երրորդ կայարանն էր։ Այդ օրը ուրեմն չգնդ կերթայ հագուեցայ և ընկերակցութեամբ անդուգական Մարիամ առաւօտին մեր քայլերը ուղղեցինք դէպի չգեկառք, ուր բազմեցանք համառաւելեալ երրորդ կարգի «վակոն»ի մը մէջ։ Միջնորդս, որ յոգնած էր փոքր ինչ, «քօմբառթիման»ին մէկ անկիւնը ամփոփուելով սկսաւ մըթափել. իսկ ես՝ միւս անկիւնը ընտրեցի պատուհանէն երկաթգնդող խնդրով մտազբաղ։ Օրը կիրակի ըլլալուն եւ օդն ալ գեղեցիկ՝ բաւական բազմութիւն կար կառախուճապի մէջ։ Մեր «վակոն»ը մասնաւորաբար լեցուն էր։ Իրրեւ ճամբորդ ընկերակից՝ ռամիկ «խօշ» կին մը ուշադրութիւնս գրաւեց որ ուրիշ կնոջ մը հետաքրքրասիրութեամբ սապէս կը հարցնէր։

—«Ձանըմ» քուրիկս, սա «ըսասօրօն»ը աղաւոր կարիճ մը կեցեր էր նէ մ'էր «քի» ան։

—Ամիկա, պատասխանեց խօսակիցը, չնորհաւ երիտասարդ մըն է. ասնոր հարը դաքա է։

—Բալկին «Թուք»դ է. աչքդ խաղայ կնիկ, նայէ «հէլէ» հետս էյլեցնիլ կ'ըլլայ։

—(ժպտելով) Չհասկցաք սիկին։ Հարը ևրոպացի ազնուական անձնաւորութիւն մըն է ըսել կ'ուզեմ։ Գաւլով երիտասարդին, այն ալ կարեւոր «քլուպ»ի մը անդամ է։

—Ան քամ է մի. «հէլպէթաէ» ինը տարու «չօճօխ»ս չէ ետ, «խօճաման» մարդ է նէ տուն ալ։ Չէ, չիտակը հասնեցայ այդ կարիճին. աղլիկ զաւակ մը ունիմ ատ... է՜հ, ես ալ մարեմ քաւրուկս...։

—...։

Կառախումբս «սթօր» ըրաւ առաջին կայարանը։ Մեր «քօմբառթիման»էն՝ բացի ռամիկ կնոջմէն ամէնքն ալ վար իջան։ Նոյն պահուն մեր «վակոն»ին դրանը առջեւ ճամբորդ կղերականմը երեւցաւ որ տիպար քահանայ մը ըլլալ կը թուէր։ Ուժիկ կիսը գոյն նշմարելով անմիջապէս դէպի անոր վազեց և,

—Հրամմեցէք տէր-պապա, ըսաւ ժպտալէրթին, հրամմեցէք՝ հոս չատ տեղ կայ։

—Դո՞ւն ես եղեր, Բրաթ հանըմ, ընդմիջեց քահանան ու ներս մանելով բազմեցաւ։

Ռամիկ կինը քահանային աջը համբուրեց եւ... կառախումբը ճամբայ եկաւ։ Տիպար քահանան՝ քմծիծաղ չտրունակեց ռամիկ կնոջ հետ իր խօսակցութիւնը սապէս ըսելով.

—Էյ Բրաթ հանըմ, սա անցեալ օրուան ըրած առաջարկութեանս վրայ մտածեցի՞ր։ Աւ աղլիկդ հասուկ է, և կաւր չէ մըսեր։

—Ինչքա՜ չառաւ տէր-պապա սա ըսած ադդը։

—Բայց չատ չնորհքավ երիտասարդ մըն է։ Մտացայ ըսելու թէ անկիա հարուստ մօրեղբայր մը ունի Ամերիկա որ ամէն ամիս իրեն կարեւոր գումար մը «մանատ-քօսթալ» կը խրկէ օրպէս զի իր քահանայքին մսէ, ուտէ. ճոխ ապրող երիտասարդ մըն է վերջապէս։

—(Չարամանալով) Ի՞նչ ըսիր։ էյ ճիշ մխտ չունի եղեր անանկ է նէ սա տեսլիքանայնը. ասդին կիսգլխով Հիսվըրճըմ»ը տասրուր լիռն «մանատ» ատել, հէմ փօսթալ !!!...։

—(Ժպտելով) Լաւ չես ըմբռներ կոր Բրաթ հանըմ. մօրեղբայրը Թղթատարին միջոցաւ կարեւոր գումար մը դրամ կը ղրկէ իրեն ըսել կ'ուզեմ։ Բայ ատան, այդ երիտասարդը հրապարակին վրայ մեծ վաճառատան մը մէջ խոտ լաւ դերք մը ունի և օրավհաւս խելացի ու քարպին է՝ հաւատարի եղեր որ տակաւ առ տակաւ իր պատրոնին մէջ կը բարձրանայ ան՝ վեր կ'ելլայ։

—(Ապշելով) Վե՞ր կ'ելլայ մի, քա վ'ա՜ր՝ հավա՜ին մէջը։.՝ «տիպ»ը պատ լօն կա «զաֆէր»։.՝ Անանկ է նէ Թղատա տելիֆանլըն երթայ Իւսթիւկ հասնիմին Թոռը առնէ, անոր համար «հաւալի» աղլիկ մըն է կ'ըսեն։ Հիչ խելք առնելիք պան չէ քի սա ըսածդ տէր-պապա...։

—.՝.՝.՝.

*
**

Երկրորդ կայարանը հասած էինք։ Տիպար քահանան եւ ռամիկ կինը վար իջան։ Ուրիշ երեք ճամբորդներ մնան մեր «քօմբառթիման»ը եւ կառախումբը մեկնեցաւ օրընթաց։ Մարթամ առաւտուն կը չարունակեր «մչիկ մչիկ» քաշնալ։ Նոր ընկերներս դիտելով նշմարեցի որ երկուքը այլ ազ կին էին, իսկ երրորդը բացէ կատաղ երիտասարդ մըն էր։ Կնոջ գեղեցկութիւնը անմիջապէս ուշադրութիւնս գրաւեց։ հասնելի ալուկներ ունէր։ Երիտասարդը կնոջ դիմացը նստած—բայց քիչ մը հեռու—կը չլանար ալդ կինազուս փառասէն։ (Ես ալ պահ մը մոռցայ ըրած ճամբորդութեանս նպատակը, ինչ մեղ մը մէջ կը խորասուզեն, կամ փոթորկալից ամպրոպիմը մէջ կը տանին քեզ։»

Կին գրող մըն ալ կ'աւելցնէ.—«Անոնց երաշտութիւնը խիստ յատկանշական է։ Անկիա իրենց կանքին լեզուն է... վլորագ, դիւրական երաժշտութիւն մը՝ մերթ ամրոզ ուրախութիւն եւ կատաղք, մերթ խոժոռ եւ յուզիչ։ Դիտեցէք չարժուններ սա առուղին նուագակը ածող դիւրաթեք դէմքին, կանած՝ միւս երաժիշտներուն մկլաեղը, որանք իրեն կ'ընկերանան մեղմութեամբ։ Տեսէք ի՛նչպէս իր ամէն մէկ չիղը յարաբերութեան մէջ է իր գործիքին հետ. կարծես իր իսկ հոգին կը խօսի անոր մէջէն։ Տեսէք ի՛նչ փափկութեամբ կը քաչէ ազեղը գողդողացող լարերուն վրայէն, եւ ի՛նչ քաղցրութեամբ իր երեսը կը դնէ անոր վրայ, կարծես մակ ընելով իր սրտին ներքին զգացման մէկ արձագանգին, որովհետեւ անիկա իր խորհրդաւոր լեզուն է։»

(Շարունակելի)

ԳՆԶՈՒՆԵՐԸ (6)

ԴՐՈՑ՝ Վ.ԵՒՐ. Մ. ՊՕԼՆ

Ներկայացուցիչ
Ամերիկ. Աստուածաշունչի ընկ.եան
Գ.

Իրենց անպարկեշտ եւ ննջգամիտ սրամտութեան ուժ կուտայն վայրագ, զազրելի, կամ—ինչպէս Լըլէնտ կ'ըսէ— «հետազօտող, սոզոգկուն գիւղական կեանքը զոր կ'ապրին, իրենց կատարեալ մաքրամաքրութիւնը՝ խորունկ անդունդներու եւ անառուածային տմարի անցքերու հետ, իրենց յատուկ լեզուի մը գործածութիւնը և ամէն բան պատկելու, ծածկելու վարժութիւնը։ Եւ զարմանալի չէ որ այս տեսակ կեանք մը կը ծնին կարգ մը զբաղումներ.—ձեռնածութիւն, բախտ նայիլ, ձիավազութիւն և ամէն տեսակ մարզ մանր լուսի եւ կապիկի ցուցադեղներ։»

Ու սակայն ըսողներ կան Թէ Հունգարիոյ եւ Թրանսիլվանիոյ մէջ Գընչուներէն չատեր կանանաւոր արհեստի կը հետեւին և որոշ բնակարաններ ունեն։ Շատերը գետերուն ուազներէն ոսկի կը մաքրեն, երկաթագործութիւն կամ պղնձագործութիւն կ'ընեն։ ոմանք ատաղձագործ են կամ ճախարակագործ, և ոմանք ալ գինետուն կամ պղօսարան կը բանեցնեն։ Մեծ մասամբ ո՛չ որ երթան, Գընչուները միշտ երկաթագործ, թիթեղագործ, պղնձագործ, յետանող, կողովագործ եւ փողոցի երգեցիկ են։ Հետեւեալը քաղուած մըն է 1612ին Սէմիւէլ Րէյլի կողմէ «Զննանածութեան արուեստ»ին վրայ հրատարակուած գիրքէ մը.—«Հէնրի Հ.ի իշխանութեան օրով, ե-գիպտացի (Գընչու)ները Անգլիոյ հարաւակողմը հաւաքուեցան, որովհետեւ հետացուցուած էին իրենց երկրէն։ Ասոնք այլանգակ վարպետութիւններ և հնարքներ կ'ընէին, իրենց յատուկ եզիպտական լեզուն կը խօսէին և չատ դրամ վատնեցան ձեռն ասմայութեամբ և բախտ նայելով։ Հեղձ գիւղացի աղչիկներ խարելով առին անոնց դրամը կամ արծաթ զգալները և կամ ամէնէն ընտիր հագուստները։ Ասանք ձի կը նսեցին եւ եզական ձեւով մը հագուած էին»։

Գնչուներու այս նկարագրութիւնը՝ Թէեւ 300 տարուան հնութիւն մը ունի, այսօր ալ կրնայ գործածուիլ։ Հալանացի պատմութեան մէջ կը կարդանք. «Գնչուները երկրին ամէն կողմը տարաձեւեցան իրրեւ թիթեղագործ, մկրատ ճոնող, փերեզակ, կեղծ բժիշկ, լարախաղաց, երգիչ եւ բախտ նայող»։

Գնչուները զարմանալի կերպով չուտ կը օտրվին լեզու մը, ոչխպես որ ուր որ երթան լեզուի կողմէ չատ լաւ պարտաւորած կ'ըլլան իրենց չահախնդրական նպատակներուն հասնելու համար։ «Եթէ քաց օդին տակ ծնած եմ, կ'ըսէր քիչ չատ նշանաւոր Գնչու մը, դրէք ոտս դաշին կամ անտառն մէջ ուր որ կուզէք, ես կրնամ ապրեցնել ինքզինքս»։

«Գերմանիոյ մէջ կ'ըսէ Լիէպէխ, սա գարակապանը իր ցեղը զարնող Գընչուն կուտայ ինչ որ կ'ուզէ, հաց, խոզի երկիկ, կաթ, կարագ, միս, հաւկիթ, վարսակ կամ խատ. օրավհաւս կը վախնայ թէ հակառակ պարագային Գնչուն կրնայ հիւանդութիւն մը բերել իր ընտանիքին գլխուն կամ կախարդութեամբ մը կորնչցնել իր արջառները։ կարգ մը պատճառներով, ընաւ օրինական միջոցներու չիդիմեր անոր դէմ, եւ նոյնիսկ կ'օգնէ անոր՝ պահպէ խոյս տալու համար։ Հալանտայի մէջ դէտ տեղ տեղ այն հատաքը կայ թէ մկրատ որոշ գնչուին ձայնը գէշ օդի նշան է»։

Ա.ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ.—Գնչուները չատ կը սիրեն երաժշտութիւնը.—ինչ որ իրենց ազգային յատկանիշին հետաքրքրաշարժ մէկ կողմն է, կ'ըսուի Թէ Ռատմանիոյ մէջ գրեթէ բոլոր երաժիշտները Գնչու են։ Լիցի պէս հեղինակութիւն մը կ'ըսէ Թէ հունգարական երաժշտութիւնը պարզապէս գնչուական գիւտ մըն է, և միչտ Գնչու երաժշտութեան կը կոչուէր մինչեւ 19րդ դարը, երբ չիկներ խարելով առին անոնց դրամը կամ արծաթ զգալները և կամ ամէնէն ընտիր հագուստները։ Ասանք ձի կը նսեցին եւ եզական ձեւով մը հագուած էին»։

Գնչուներու այս նկարագրութիւնը՝ Թէեւ 300 տարուան հնութիւն մը ունի, այսօր ալ կրնայ գործածուիլ։ Հալանացի պատմութեան մէջ կը կարդանք. «Գնչուները երկրին ամէն կողմը տարաձեւեցան իրրեւ թիթեղագործ, մկրատ ճոնող, փերեզակ, կեղծ բժիշկ, լարախաղաց, երգիչ եւ բախտ նայող»։

Գնչուները զարմանալի կերպով չուտ կը օտրվին լեզու մը, ոչխպես որ ուր որ երթան լեզուի կողմէ չատ լաւ պարտաւորած կ'ըլլան իրենց չահախնդրական նպատակներուն հասնելու համար։ «Եթէ քաց օդին տակ ծնած եմ, կ'ըսէր քիչ չատ նշանաւոր Գնչու մը, դրէք ոտս դաշին կամ անտառն մէջ ուր որ կուզէք, ես կրնամ ապրեցնել ինքզինքս»։

«Գերմանիոյ մէջ կ'ըսէ Լիէպէխ, սա գարակապանը իր ցեղը զարնող Գընչուն կուտայ ինչ որ կ'ուզէ, հաց, խոզի երկիկ, կաթ, կարագ, միս, հաւկիթ, վարսակ կամ խատ. օրավհաւս կը վախնայ թէ հակառակ պարագային Գնչուն կրնայ հիւանդութիւն մը բերել իր ընտանիքին գլխուն կամ կախարդութեամբ մը կորնչցնել իր արջառները։ կարգ մը պատճառներով, ընաւ օրինական միջոցներու չիդիմեր անոր դէմ, եւ նոյնիսկ կ'օգնէ անոր՝ պահպէ խոյս տալու համար։ Հալանտայի մէջ դէտ տեղ տեղ այն հատաքը կայ թէ մկրատ որոշ գնչուին ձայնը գէշ օդի նշան է»։

Ա.ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ.—Գնչուները չատ կը սիրեն երաժշտութիւնը.—ինչ որ իրենց ազգային յատկանիշին հետաքրքրաշարժ մէկ կողմն է, կ'ըսուի Թէ Ռատմանիոյ մէջ գրեթէ բոլոր երաժիշտները Գնչու են։ Լիցի պէս հեղինակութիւն մը կ'ըսէ Թէ հունգարական երաժշտութիւնը պարզապէս գնչուական գիւտ մըն է, և միչտ Գնչու երաժշտութեան կը կոչուէր մինչեւ 19րդ դարը, երբ

քըս պահեմ հիմայ)։ Աչքիս պոչովը դիտելով նշմարեցի երիտասարդին գեղադէմ կնոջ հետ խօսակցութեան մէջ մտնելու տենչը։ Կինը սակայն, մէկ ձեռքը երեսին բռնած, ակռայի ցաւէ մը տառապելով՝ անտարբեր կը զբաղէր հանդէպ աչքը բաց երիտասարդին. «Ուֆ, ամա՛ն, ամա՛ն, աս ի՛նչ տաժանելի ցաւ է» կը գոչէր մերթ ընդ մերթ չքնաղ Եւան։ Ամուսինը ընդմիջելով ըսաւ իրեն.

—Կ'աղաչեմ Նաւարդ, ձայնդ մի հաներ որպէս զի կարենամ քիչ մը քընանալ ու հանգչիլ. գիտես որ չատ յոգնած եմ։

Եւ ամուսինը սկսաւ մրափել անկիւնը քաշուած։

Քանի մը վայրկեան յետոյ՝ երիտասարդը, դառնալով որ ամուսնին քունը տարած ըլլալու էր անշուշտ, չկարենալով զսպել իր անհամբերութիւնը, մեղմ ձայնով կնոջ հարցուց.

—Ակռայի ցա՞ւով կը տառապիք տիկին։

—Ահ, այո՛, Պարո՛ն. ինչ դեղ որ ըրի մինչեւ ցարդ օգուտ չըրաւ։

—Բայց ես, տիկին այդ ցաւը կարող եմ բուժելու. սքանչելի դեղ մը ունիմ։

—(Ուրախանալով) Ինչ կ'ըսէք. խնդրեմ, Պարո՛ն, չուտ, տուէք մանրամասնութիւնը։

—Շատ դիւրին բան մըն է տիկին. վրաս կը գտնուի։ Ժամանակաւ՝ ծեր տուրք վանահայր մը՝ լեզուս օրհնած ըլլալով՝ այն օրէն ի վեր մարմնոյ մը՞ ցաւած որ մասին վրայ որ լեզուիս ծայրը դպցնեմ անմիջապէս ցաւը կը դադրի։

Սոյն պահուն կնոջ ամուսինը—որ կ'երեւայ թէ մէկ աչքով միայն կը քընանար—ունեցած դիրքին մէջ անշարժ՝ բայց աչքերը խոշոր բանալով ըսաւ երիտասարդին։

—Հէ՜Է՜Է՜Է՜ ինչ ըսիր... լեզուիդ ծայրը ամէն ցաւ կը բուժէ մի՞...

Երիտասարդը տակնուվրայ եղաւ, նոյն իսկ կարմրեցաւ ալ քիչ մը այս անակնկալ միջամտութենէն, սակայն տանց չուարելու պատասխանեց ամուսինին.

—Այո՛, այնպէս է ազնիւ տէր, որդէն ես չատ հանրածանօթ մէկն եմ այդ մասին։ Ինչ, դո՞ւք ալ ակռայի ցաւ ունիք.

—Չէ, բայց... կանակս խոշոր պալար մը ունիմ.

—. . . . . . .

Պէտք էր տեսնել թէ աչքը բաց երիտասարդը ինչ քիթ բերան ըրաւ։

Վերջապէս հասանք երրորդ կայարանը ուր Մարիամ տուտուն արթնցնելով մեկնեցանք կառախումբէն։

* *

Քիչ յետոյ հասած էինք աղջկան տունը ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը գտայ։ Զափազանց մեծարեցին զիս. ալ ինչ ընելնին չէին գիտեր։ Ամէն բան աղէկ. սակայն կռահեցի անմիջապէս թէ վարպետորդի միջնորդը զիս չլացընել ուզած է հազար հատիկ կարմրուկ ոսկիներուն դրամօժիտով.—ասոր ճշմարիտ ըլլալը տուգեցի— ասոր քողին տակ ծածկած էր՝ «բառախաղ»ով մը՝ աղջկան նկարագրը նախապէս ինծի չայլած փավառանսը։ Արդարեւ, «ալլըման» Մարիամին ըսածները չիտակ էին։ Իրօք աղջիկը «խօսմուռուկ էր, ինչ որ ըսես ձայն չէր հաներ»... որովհետեւ խուլ ըլլալուն՝ ըսածդ չէր լսեր որ պատասխան տար։ Նմանապէս ալ, «ինչ ընես նէ չէր տեսնար»... որովհետեւ զգալի կերպով հաւկոյր էր։

Խեղճ աղջիկը դժբախտ արկածի մը հետեւանօք այդ ցաւալի կացութեան մատնուած ըլլալով հանդերձ կը փափաքէր եղեր ամուսնանալու։

Չէ, չիտակը ինչ մեղքս պահեմ, ես հրաժարականս տուի։

Ավի օ զ'ամաքեօ.։ Մ. ՔՕԼ

Ց. Գ.—Ցաւաշինկայ յօդուածս պիտի ըլլայ—Սէկէ—Նէկէ. (Համաչխարհային տեղեկութիւններ)։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՑԱՏԱԿԱԳԻԾԵՐԸ ՑԱՅՏՆՈՒԱԾ

Մուքտէնէն կը հեռագրեն.— «Կատաղի ճակատամարտներ մօտալուտ կը նկատուին։ Ճարոնցիներուն յարձակման ուղղութեան մասին մինչեւ հիմայ մեր ունեցած անստուգութիւնը փարատած ըլլալով մեր (Ռուսերուն) ամէնէն մեծ դժուարութիւններէն մէկը մէջտեղէն վերցաւ, Ճարոնցիները հիմա յայտնած են իրենց ծրագիրը և ռուսական զօրքերը գիտեն թէ ո՛ւր և ի՛նչպէս պիտի դիմադրեն։ Առաջուան անստուգութիւնը չատ մը աւելորդ զգուշութիւններու պատճառ եղած էր։

ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԵՐԸ

Ուրբաթ օրը զրոյցներ տարածուած էին թէ Ճարոնցիները խիստ ծանր պարտութիւն մը կրած են ցամաքի վրայ, Ֆէնկ Հուանկ Չէնկի չրջակաները, բայց դեռ չհաստատուեցաւ թէ ի՛նչ է եղածը և թէ այդ զրոյցները հաստատ հիմ մը ունի՞ն։ Սա յայտնի է որ Ճարոնցիները ա՛լ չեն յառաջանար Լիաօ Եանկի վրայ, և Ֆէնկ Հուանկ Չէնկի մէջ կ'ամրացնեն իրենց դիրքերը։

Եւ արդէն, պաշտօնական տեղեկագիրները ծանր ճակատամարտի և պարտութեան խօսք չեն ըներ, այլ կ'ըսեն թէ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Խազախ ջոկատի մը և ճարոնական ջոկատի մը միջեւ, և այս վերջինը ետ քաշուեցաւ։ Ահաւասիկ Զօր. Քուրօբաթքինի տեղեկագիրը, որ Լիաօ Եանկէն ղրկուած է և Մայիս 19 թուականը կը կրէ.—

«Խազախ ջոկատ մը Մայիս 18ին կռիւի բռնուեցաւ ճարոնական յառաջապահներու ջոկատի մը հետ, Ֆէնկ Հուանկ Չէնկի հիւսիսային կողմը, լեռնոտ չրջանակի մը մէջ։ Կռիւը առաւօտուն 8ին սկսաւ և մինչեւ իրիկուան ժամը 2 ու կէս չարունակուեցաւ։ Ճարոնական ջոկատը յաջողապէս դուրս հանուեցաւ չորս դիրքերէ, որոնք 20 քիլոմեդրէ աւելի տեղ կը բռնէին։ Ճարոնական ջոկատը հալածուեցաւ մինչեւ Տաթիանցի, Ֆէնկ Հուանկ Չէնկէն 18 քիլոմեդր դէպի հիւսիս։ Մեզմէ 6 Խազախ վիրաւորուեցաւ, 2 ձի սպաննուեցաւ և 8 ձի վիրաւորուեցաւ։ Թշնամիէն որ եւ է հեռք չգտնուեցաւ։ Զահեքա հովիտին մէջ, Ֆէնկ Հուանկ Չէնկէն 25 քիլոմեդր հեռու, կամ Այհոյի հովիտին մէջ, Ճարոնական հեծելազօրքերու վաշտ մը, որ Մայիս 17ին դէպի Սացմուցա ճամբայ ելած էր, մեր պահակախումբերէն մէկը ետ մղեց։ Պահակախումբը ետ քաշուեցաւ տանց կորուստի. 2000 ճարոնական հետեւակազօրքեր Մայիս 15ին Շալիցան գիւղը յառաջացան. յաջորդ օրը ճարոնական հեծեալ ջոկատ մը պարպեց այդ գիւղը։»

Նիւչուանկէն Մայիս 20 թուակիր հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ.—«Ճարոնցիներուն Ֆէնկ Հուանկ Չէնկ նահանջման առթիւ, որ հիմայ պաշտօնապէս կը հաստատուի, հետեւեալ տեղեկութիւնը կը տրուի.— Ճարոնական զօրագունդ մը որ 20,000 հոգիէ կը բաղկանար, երկուշաբթի օրը 32,000 ռուս զօրքերու հանդիպեցաւ, որոնք հզօր դիրքի մը մէջ ամրացուած էին Ֆէնկ Հուանկ Չէնկէն 60 մղոն դէպի արեւմուտք։ Ճարոնական գունդը խելացութիւն չունեցաւ կռիւի բռնուիլ, և մեծ արագութեամբ և բարեկարգութեամբ քաշուեցաւ։»

Ինչպէս կը տեսնուի զօր. Քուրօբաթքինի հեռագրէն, Ռուսերէն միայն քանի մը հոգի վիրաւորուեր են. բայց չըսեր թէ ո եւ է ծանր կորուստ պատճառած է Ճարոնցիներուն։ Ծանուցուած ընդհարումը հաւանաբար տեղի ունեցեր է Ֆէնկ Հուանկ Չէնկի հիւսիսային կողմն Մաթիէնի կիրճը առնող գլխաւոր ճամբուն վրայ։ Ամէն նչան կը ցուցնէ թէ ճարոնական գլխաւոր յառաջխաղացութիւնը այս ճամբէն չպիտի ըլլայ։

Լոնտոնի ճարոնական դեսպանատունին քարտուղարը՝ իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսեր է թէ Զօր. Քուրօքի յաղթուած և ծանր կորուստով ետ մղուած ըլլար, ճարոնական կառավարութիւնը և Լոնտոնի դեսպանատունը առաջին առթիւ լուր առած պիտի ըլլային։ Մինչեւ հիմայ ցամաքային կռիւներու լուրերը աւելի չուտով հաղորդուեցան քան նաւամարտերը, և ծանր պարտութեան մը լուրը ապահովաբար չատ չուտով պիտի իմացուէր։ Դեսպանատան պաշտօնեաները կը կարծեն թէ դէպի Ֆէնկ Հուանկ Չէնկ նահանջումը ռազմագիտական չարժում մըն է, պարագաներուն բերումէն հարկադրուած։

ՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՅԻՍ 15Ի ԱՂԷՏԻՆ ՎՐԱՅ

Ծովակալ Թոկօ հետեւեալ նոր մանրամասն տեղեկագիրը ղրկեց «Հացուզէ»ի եւ «Յոշինօ»յի աղէտին վրայ.

—«Կը ցաւիմ որ երրորդ դժբախտութիւն մը ծանուցանելու հարկին մէջ կը գտնուիմ։ Կիրակի օրը առաւուն ժամը 5ին անթել հեռագիր մը ստացայ ծովակալ Տէվայէ, որ կ'ըսէ.

«Այսօր, առաւուն ժամը 5ին, երբ Բորթ Արթիւրը նորէն պաշարելէ կը դառնայինք, խիստ թանձր մշուշի մը հանդիպեցանք Շանթունկի հրուանդանին հիւսիսային կողմը։ «Քասուկա» մարտանաւը ընդհարում մը ունեցաւ «Եօշինօ»յի հետ, որ ընկղմեցաւ։ «Քասուկա»յի նաւաստիներէն 90 հոգի ազատեցան։ Մշուշը դեռ խիստ թանձր էր։ Այս օրը դժբախտ օր մը եղաւ մեր նաւատորմին համար։ Երբ տորմիղը կը հսկէր Բորթ Արթիւրի առջեւ թշնամիին վրայ, «Հացուզէ» զրահաւորը՝ ռուսական ականի մը զարնուեցաւ։ Նաւուն ղեկը փճացաւ եւ նչանակի լուր ղրկեց որ նաւ մը հասցնեն, որպէս զի քաշէ տանի զրահաւորը։ Ուղղուած նաւը ղրկուեցաւ, բայց երկրորդ նչանով մը սա ցաւալի լուրը տրուեցաւ թէ «Հացուզէ» ուրիշ ականի մը զարնուեցաւ եւ անմիջապէս ընկղմեցաւ։ «Հացուզէ» այն միջոցին Լիաօ Թէշանի հրուանդանէն 10 հանգոյց հեռու կը գտնուէր։ Բնաւ թշնամի չէր տեսնուեր, և «Հացուզէ»ի կորուստը պէտք է կամ ականի մը կամ ընկղմեալ թորփիլի մը վերագրել։ 300 սպայ և նաւաստի ազատուած են։ Նաւը 30 վայրկեանէն ընկղմեցաւ։ Երբ ծովամոյն կ'ըլլար, 16 ռուս թորփիլանաւեր երեւցան, բայց մեր տորմիղը վանեց զանոնք։»

Ծովակալ Թոկոյի այս տեղեկագիրն ալ քիչ մը տարտամ է, որովհետեւ անթել հեռագրով ստացուած է։

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Գ. կարգի ծովակալ Թակօ Մասամիչի, զոր պէտք չէ չփոթել համանուն հրամանատարին հետ, կը ծանուցանէ թէ Բորթ Արթիւրի առջեւը հասնելու «Հացուզէ» զրահաւորին աղէտին քիչ վերջը, և օգնեց, նաւաստիները ազատելու եւ Ռուս թորփիլանաւերը ետ մղելու։ Իրիկուան դէմ Բէչիլիի ծոցը մտաւ և թշնամին վանեց Թանկչուի մօտակայ բլուրներուն մէջ։ Ցեռնայ, Մայիս 17ին, այդ կողմը դրուած անչարժ ականները փճացնելէ վերջը, Քինչաուի ծոցը մտաւ։ Թնդանօթակիրները ռմբակոծեցին երկաթուղիի կամուրջը, զինուորական կառախումբ մը, Ռուսերուն բռնած դիրքերը և ծանր վնաս պատճառեցին։

⁂ Ճարոնական դեսպանատունը պաշտօնական հեռագիր մը կը հաղորդէ, որ կ'ըսէ թէ՝ Քինչաուի կռիւին մէջ (Մայիս 16) Ռուսերուն ուժը կը կազմէին արձակազէններու երեք գունդեր և ութ թնդանօթ։ Ռուսերը 30 սպայ և զինուոր թողուցեր են կռիւի դաշտը։ Ռուս գերիներուն տուած տեղեկութեան նայելով, ռուսական կորուստները 300ը կ'անցնին։

⁂ Ծովակալ Հոյզա կը ծանուցանէ թէ մայիս 19ին երրորդ նաւատորմիղին հետ պաշտպանեց Թաքուչան ցամաք ելլող զօրքերը։ Ծովակալը նախ ռմբակոծեր է ծովեզերքը, յետոյ տասուն նաւակներ ցամաք հաներ է, որոնք դիրք մը գրաւելով ճարոնական դրօշը պարզեր են հոն. յետոյ սկսեր է զօրքերու ցամաք ելլելը, որ խիստ արագ կերպով տեղի ունեցեր է։

ՆԻՒՉՈՒԱՆԿ, 20 մայիս.— Երկաթուղիին հեռագրաթելը գրեթէ ամբողջովին քանդուած է։ Զինուորական հեռագրաթելը կը չարունակէ հաղորդակցիլ Բորթ Արթիւրի հետ, բայց կ'ըսեն թէ Ճարոնցիները ճամբան կը բանեն հեռագիրները։ Ճարոնցիները երկաթուղիին տէր են Վաֆանթէնի հարաւակողմը։ Նիւչուանկի եւ այդ քաղաքին միջեւ միայն քանի մը Ռուս հետազօտիչներ կան։ Այսօր դաչտային հրետանի մը հասաւ և Ռուսերը կ'ըսեն թէ քանի մը օրէն 3000 զինուոր պիտի ունենան Նիւչուանկի մէջ։ Բերդերէն հանուած պաչարման թնդանօթները Հայչէնկի ամրոցները փոխադրուած են։

ԲՈՐԹ ԱՐԹԻՒՐ.— Թօքիօյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճարոնցիները մըտադիր են գրաւել Բորթ Արթիւրը, Պալթիքի ռուսական տորմիղը չհասած։ Երբ բոլոր պատրաստութիւնները աւարտին և խոչոր թնդանօթները գետեղուին, Ճարոնցիները պիտի փորձեն յարձակումով գրաւել քաղաքը։ Իրաւ է որ այս գործողութիւնը չատ սուղի պիտի նստի իրենց, բայց անշարժ տականներու մշտնջենական սպառնալիքը ազգաւ միջոցներ կը պահանջէ։ Ասկէ զատ, կեանքի կորուստը պիտի սահմանափակուի, այդ ամրոցը մէջտեղէն վերցնելով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Սաքսոնիոյ թագաւորը խորհրդարանի նստաշրջանը փակելուն առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանելով, ցաւ յայտնեց Գերմանիոյ կայս. կառավարութեան ելմտական ձախող քաղաքականութեան համար, որ կը կազմալուծէ դաչնակից պետութեանց պիւտճէները։ Սաքսոնիոյ Կէօրկ թագաւորին այս ճառը չատ խոր տպաւորութիւն թողուց, մանաւանդ անոր համար որ Սաքսոնիոյ թագաւորը յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ իրաց այս վիճակին վերջ մը տալու համար։ Բոյխսթակը մայիս 9ին ելմտական բարեկարգման ծրագիր մը քուէարկեց, դարմանելու համար կայսրութեան խանգարուած ելմտացոյցին. բայց այդ ծրագրին նախնական պատճէնը փոխանակ ընդունելու, այնպիսի փոփոխութիւններ ըրած է անոր մէջ որ կը վնասէ դաչնակցային պետութեանց չահերուն։ Այսպէս Բոյխսթակը չէ ուզած ամբողջ կայսրութեան համար նոր տուրքեր հաստատել, եւ դժուարութեան մէջէն ելած է դաչնակցային պետութեանց խորհրդարաններուն թողլով այդ հոգը։ Այդ օրինագծին վիճաբանութեան միջոցին ելմտական նախարար Պ. Ֆոն Սթէնկէլ Բոյխսթակին հաղորդած էր դաչնակցային պետութեանց ներկայացուցիչներուն կողմէ յայտարարութիւն մը, որով կը քննադատէին օրինագծին մէկ քանի կէտերը։ Այս քննադատութիւններն էր որ կրկնեց Սաքսոնիոյ թագաւորը։ Բայց չէր գիտցուեր թէ ի՛նչ միջոցներով Սաքսոնիա պիտի կարենայ վերջ տալ իրաց այս վիճակին։

ԹԻՊԷԹԻ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ.— Մայիս 19ին Անգլիացիները յարձակում մը ըրին իրենց բանակատեղէն իբր 600 մեդր անդին գտնուող գիւղի մը վրայ զոր Թիպէթցիները գրաւած էին։ Այդ գիւղին դուռը օդը հանելէ ետքը, վանեցին Թիպէթցիները, մեծ կորուստ պատճառելով անոնց։ Անգլիացիներէն չորս հոգի միայն վիրաւորուեցան։

Յաջորդ օրը Թիպէթցիները գրաւեցին մէկ քանի գիւղեր, որոնք Անգլիացիներու գրաւած դիրքէն իբր երկու մղոն հեռու կը գտնուէին, և այս կերպով կարեցին իրենց թշնամիներուն հաղորդակցութեան գիծը, եւ ծուղակ մը հաստատեցին, բանելու համար ամէն օր լուր բերող ութ հնդկահ հետեւակազօրքերը։ Ժամը վեցին հրացանաձգութեան ձայն մը լսելով, Անգլիացիները օգնութեան փութացին լրաբեր զօրքերուն։ Ժամ մը կռիւէ ետքը այս լրաբերները կրցան անցնիլ։ Անգլիացիներէն մէկ մեռաւ եւ երկու վիրաւոր կայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպս.ի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ արքեպս., Տ. Գաբրիէլ եպս. եւ Սեթեան աւագ քհնյ.։—1. Օրթաքէօյի աւագերէց Տ. Սահակ աւագ քհնյ. Տէր Սարգսեան «Աստուած և բնութիւն կամ Ս. Գիրք և գիտութիւն» անուն ձեռագիր գործը ներկայացուցած էր կրօն. Ժողովոյ ի վաւերացումն։ Ժողովը այդ աշխատութիւնը յանձնեց ատենապետ Սրբազանին քննութեան։—2. Ժողովը Տրապիզոնի առաջնորդութեան համար եռանուն ցանկ մը պատրաստեց հետեւեալ եկեղեցականներէ. Տ. Վահան Ծ. Վ. Տէր Յակոբեան, Տ. Մկրտիչ Ծ. Վ. Աղաւնունի և Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. Դաւրեան. նոյնպէս Արաբկիրի եւ Ակնայ միացեալ վիճակներու առաջնորդութեան համար եռանուն ցանկ մը պատրաստեց Տ. Տաճատ Ծ. Վ. Ուսկանեանէ, Տ. Եղիչէ Վ. Պապազեանէ և Տ. Վահան Վ. Բէչիկթաչեանէ բաղկացեալ եւ որոչեց ներկայել Խառն Ժողովոյ։—3. Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպս. մէկ ամսուան արձակուրդով Պոլիս գալ խնդրեր է։ Ժողովը որոչեց Խառն Ժողովոյ նկատողութեան յանձնել։ —Ժողովը առանցմէ զատ զբաղեցաւ չատ մը ամուսնական խնդիրներով։

ԳԱՍԸՄՓԱՇԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը մասնաւոր նամակով մը խնդրած է Կրօն. Ժողովէն, որպէսզի Թօփգաբուի տիրացու Կարապետը Գասըմ Փաշայի եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրուի, քանի որ Գասըմփաշայի եկեղեցին քահանայէ զուրկ է, եւ պաշտօնը ժամկոչներով կը մատակարարուի։ Ժողովը այս մասին իր վերջնական հաւանութիւնը տալէ առաջ որոշեց նախ հարկ եղած ապահովութիւնը ստանալ ընծայացուին ապրուստին մասին։

ՊԱՐՍԻՑ ընդհ. հիւպատոս Մուսթաֆա Խան ընկերակցութեամբ Գրիգոր Խան Շահմուրեանի, երէկ Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարքին և Պատր. Փոխանորդ Սրբազանին հետ ամուսնական խնդրոյ մը առթիւ։

ԿԻՒՐԻՆԻ Կաթող. տեղապահ Տ. Աբրահամ եպիսկ. Մամիկոնեան երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՊԱԼԱԹԻ Թաղ. Խորհուրդը Էտիրնէ Գաբուի գերեզմանատան արդիւնաբերութեան հաչիւները ղրկած է Պատրիարքարան։ Այդ հաչիւներէն կ'երեւայ թէ ամբողջ ծախքը եղած է 86,131 ղր., նուէրներէ և զանազան հասոյթներէ գոյացեր է 64,128 ղր.։ Իսկ մնացեալ բացը այն է 22,003 ղր.ը Թաղ. Խորհուրդը յաջողեր է գոցել տոկոսաւոր և անտոկոս փոխառութիւններով, զորս հեղհեղէ վճարեր է։ Թաղ. Խորհուրդը իր ղրկած նամակով չնորհակալութիւն յայտներ է Ս. Պատրիարքին ցոյց տուած օժանդակութեան եւ բարեսէր ազգայնոց ըրած նուիրատուութեանց համար։

ԳՈՒՐՈՒ-ՉԷՇՄԷԻ Թաղ. Խորհրդոյ ատենադպիրներէն Խաչիկ էֆ. Գէօրգեան իր պաշտօնէն հրաժարական մատուցած է Ս. Պատրիարքին։

ՊԱՆԴՐՄԱ և Պալըքէսիրի առաջն. տեղապահ Տ. Թաթուլ Ծ.Վ. առջի օր Պոլիս հասաւ։

ՍԵՊԱՍՏԻԱՅ առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպս. ի մօտոյ Թագաւ պիտի երթայ, տեղական ժողովները կազմակերպելու համար։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ պարտէզէն հասած կանկառներուն վաճառման մասին հրէական թերթով մը տուած ծանուցումներուն վրայ կուզենք աւելցնել թէ՝ դիմումները և խնդրանքները հեղհեղէ կ'աւելնան, այնպէս որ Մըկրտիչ էֆ. Թագաւորեան Բէրայի և Պոլսոյ ճաչարաններուն համար 6000 հատ գնելու յանձնառութիւն յայտնած է, Նոյնպէս Սուլթան Համամ ճաչարանատէր Արամ էֆ. Եէաէկեան 2000 հատ գնելու պայման դրած է։ Սկիւտարի մէջ ալ 3000 հատ սպառելու համար բաւական յաճախորդներ գտնուած են, Նպարավաճառ Արմենակ էֆ. Եըլանճեան և Մսավաճառ Կարապետ էֆ. Գիւլըքեան այս վաճառումը ստանձնած են. Մինչեւ հիմա ծախուածներով և նոր ուզուածներով 21000 կանկառ սպառած պիտի ըլլայ։ Առանց փոխադրութեան և այլ ծախքերը զեղչելով, կը տեսնենք որ ուրիչ տարիներու կրկնապատիկը հասոյթ գոյացած է Հիւանդանոցին, թէեւ սպառածին եռապատիկը կայ դեռ պարտէզին պարտէզներուն մէջ և անոնց ծախուելովը կը յուսացուի որ մէկ քանի հարիւր ոսկի աւելի չահ գոյանայ Հիւանդանոցին և ուրիչ տարիներ ալ գնողներու եռանդը աւելնայ։ Եթէ բաւական ատեն կուսանք այս ծանօթութիւններուն, պատճառը այն է որ Հիւանդանոցի չահը ամէն բանէ աւելի կը հետաքրքրէ մեզի, և կը տեսնենք որ այս կարգի միջոցներով ալ քանի մը հարիւր ոսկի ապահովել բան մը չէ, կը բաւէ որ աչխատող և խորհող ըլլայ։ Վերջապէս «Հիւանդանոցին կանկառները» որուն ամէնէն վերջին նորութիւնն են մեր հրապարակին վրայ, և կը տեսնենք որ այս նորութիւնով հետաքրքրուողներուն թիւն ալ քիչ չէ։

ՕՐԹԱՔԷՕՅԻ Նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի։ Տոմսակները սպառած են արդէն, սակայն աթոռներու յատուկ քառորդ մէճիտիէի տոմսակներէն փոքր մաս մը պահուած է որպէսզի նուագահանդէսին օրը ծախուի թատրոնին կիչէն այն Հայերուն և օտարազգիներուն, որոնք ընտանեկան այսպիսի ցերեկոյթի մը կ'ուզեն ներկայ գտնուիլ։ Երաժշտական մասը այնքան խնամով և ուչադրութեամբ պատրաստուած է որ անտարակոյս բոլոր ներկաներուն գնահատութեան պիտի արժանանայ երբ այս օրերս հրատարակուի կարգացոյցը։

ԲԵՐԱ, Նըչան Թաշիի կողմը բնակող Հայ աղջկանց յատուկ վարժարանի մը բացման համար, կ'ըսէ Իգտամ իր երէկուան թիւին մէջ, Հայոց Պատրիարքարանի կողմէ խնդիր եղած ըլլալով, յետ քննութեան հաստատուած է թէ Բանկալթի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի՝ դըպրոց ըլլալու սահմանուած յարկը թէ՝ հաստատուն և թէ առողջապահական պայմաններու համապատասխան է, հետեւաբար գրուած է Կրթական նախարարութեան որ պէտք եղածը գործադրուի։ Կը կարծենք որ յիչեալ վարժարանը Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան Բանկալթիի կողմը հաստատած աղջկանց վարժարանն է, որուն համար դիմում և խնդիր ըրած էր ասկէ առաջ Հայ.-Կաթոլիկանց Պատրիարքարանը։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Դրամի Քօղին Տակ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ—ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Ե.

Յաճախ ստիպուած էր առնուած գումարին կրկնապատիկ արժէքով մուրհակ տալու, առանց նոյն իսկ տոկոսը մեղմել կարենալու։

Բայց երբ մէկ կողմէ այդ միջոցաւ դրամ կը ճարէր, միւս կողմէ ալ կը զգար որ ամէն օր բան մը աւելի կը պակսէր իր երջանկութենէն։ Այդ յաղթանակները Սօֆիի պահանջկոտութեան հանդէպ, հարկաւ իր ազդեցութիւնը կը կորսնցնէր. անանկ կը մտածէր թէ Սօֆի պէտք ունենալուն համար միայն դրամ կը խնդրէ, ու քանի որ չէր կրնար օրը օրին գոհացնել անոր խնդրանքը, ուրեմն բանէ մը զուրկ կը մնար, ուրեմն կը նեղուէր։ Եթէ զինքը չուզէր ընդունիլ, չպիտի վարանէր զայն արդարացնելու. իրաւունք ունէր վերջապէս, քանի որ այդպէս իրարու յարած ըլլալնուն համար՝ երկուքն ալ առանձին պարտաւորութիւններ ունէին գոհացնելիք։ Սօֆի՛ ինչ որ կ'ինար իրեն, կը հատուցանէր լիովին, սպասուածէն աւելի. ի՞նչ, Վաղինակն էր որ չէր կրնար իր պարտքը կատարել։ Ո՞վ ինչ կրնար ըսել Սօֆիի՛ եթէ երբեք եղծել ուզէր այդ համաձայնութիւնը։ Երկուքն ալ իրարու վրայ ազդեցութիւն մը պէտք էին ունենալ՝ իրենց յարաբերութիւնները անխախտ պահելու համար։ Այդ ազդեցութեան տեւականութիւնը ուրիշ կերպով չէր կրնար ապահովուիլ՝ եթէ ոչ իրենց բաժին ինկած պարտաւորութեան կատարմամբ. տուժողը ան պիտի ըլլար անշուշտ որ չպիտի կրնար իր պարտքը կատարել։

Վաղինակի համար առաջին տանջանքը այս գիտակցութիւնը եղած էր. ինք իր պարտքը չէր կրնար հատուցանել, հետեւաբար իր ազդեցութիւնը կը պակսէր Սօֆիի վրայէն. ուրեմն անհրաժեշտաբար պէտք էր տուժէր։

Այս կերպով սկսած էր կասկածիլ. այնպէս որ օր օրի համեմատ գալով յառաջացած էր թէ Սօֆի կը սկսի պաղիլ իրմէ, թէ ա՛լ առջինը չէ մնացած իրեն հետ։ Քանի՛ այդ կասկածը զօրացած էր, այնքան խենթ, այնքան կործանիչ միջոցներու դիմած էր դրամ ճարելու համար, և եթէ ատեն ատեն յաջողած էր Սօֆիի խնդրանքները գոհացնել, կրկին կը զգար որ չատ հեռու էր իր պարտքը լիովին գոհացուցած նկատուելէ։

Ու անկէ վերջ, անցնող ամէն օր տարի մը աւելի տարած էր իր կորսուած երջանկութենէն, ամէն մէկ թախիծ, ամէն մէկ յուսահատութիւն կտոր մը աւելի փրցուցած էին անկէ, իր տանջանքին ու մտածումներուն իւրաքանչիւր դրուագը՝ կործանում մը աւելի բերած էր անոր։ Այդ գեղեցիկ ու յուսալից երազէն՝ վերջ ի վերջոյ մթին ու անձանօթ աւերակ մը միայն մնացած էր, փուշերով, վայրի բոյսերով, ցեխով և սրճուրտ տապաստներով ու մամուռներով ծածկուած քանի մը փլփլած պատեր՝ որոնք վերջնականապէս կործանելու համար յուսահատութեան նոր հովի մը միայն կը կարօտէին։

Նոյն գիշերուան միջադէպը՝ ճիշդ այդ հովը եղած էր Վաղինակի համար։ Փողոց ելլելուն պէս, լացը կրկնուած էր, տաղտ, անդադար լաց մը, որուն չմարումը անցնելէն վերջ, զգացած էր թէ ա՛լ ոչինչ կը մնայ իրենց անցեալէն, թէ ա՛լ չի կրնար Սօֆիի վրայ յոյս դնել, թէ ամէն բան վերջացած է իրենց մէջ։

Իրաւ է, Սօֆի հրաւիրած էր զինքը յաջորդ օրուան համար, բայց կը հասկնար թէ բռնազբօսիկ հրաւէր մըն էր ատիկա, զինքը վայրկեան մը առաջ տունէն դուրս նետելու համար յիշուած սուտ մը։

Մինչդեռ միւս խօսքերը՝ անոնք որ այնչափ ընկճած էին զինքը և զորս առկայծին լսել կը կարծէր, անոնք անկեղծ էին, իսկապէս սրտէն բխած.

—Երբէ՞ն ի վեր դուն կը հրամայես այս տան մէջ, երբէ՞ն ի վեր սկսած ես իմ գործերուս խառնուիլ, ո՞վ քեզի տուաւ իրմէ հաչիւ պահանջելու իրաւունքը։

Այսպէս խօսած էր Սօֆի իրեն, իրեն՝ որ այնքան իրաւունք ունենալ կը կարծէր անոր վրայ, իրեն՝ որ այնքան զոհողութիւններ ըրած էր, կործանած էր անոր համար, իրեն վերջապէս՝ որ իր երիտասարդութիւնն ու կեանքի բոլոր ըղձանքները անոր փառաբանութեան, անոր պաշտամունքին միայն յատկացուցած էր, անկէ դուրս ոչ մէկ իտէալ, ոչ մէկ փափաք փայփայելով։

Հասկցեր էր որ իր հպարտութեան տուած այս վէրքը ոչինչ պիտի կրնար բուժել։ Երազը չատ մեծ եղած էր. հիասթափութիւնը ա՛լ աւելի հսկայական համեմատութիւն մը կը առնէր։ Պահ մը բոլորովին յուսահատած էր։ անձնասպանութեան ծրագիր մը սկսած էր փայփայել։ Եւ այդ ծրագիրը նախապէս իրեն այնքան անուշ թուած էր որ իսկոյն կառք մը նետուած էր վայրկեան մը առաջ տուն հասնելու համար։

Բայց առկային ճամբուն կէսը չկըտրած, մտքէն ինկած էին Սօֆիի միւս խօսքերը.

—Մի վախնար, մը վախնար, ըսած էր իրեն, ես քեզ չատ լաւ, քեզմէ ալ լաւ կը ճանչնամ... Մի վախնար անձնասպան չես ըլլար։

(Շարունակելի)

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆԻ

Պրինկիպօ հաստատեալ եւ վերջերս վախճանեալ ծանօթ սեղանաւոր Կարապետ էֆ. Տէրունեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ պատշաճ վայելչութեամբ։

Եկեղեցին լուսաւորուած էր եւ դագաղը դրուած էր մահարձանի մը վրայ չքնաղ ծաղկեպսակներով ծածկուած։

Արարողութեանց կը նախագահէր կրօն. ժողովոյ Ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Յովհաննէսեան, շուրջը ունենալով Տ. Հմայեակ եպիսկ., Գրիգոր, Վահան, Տիրայր և Մարկոս վարդապետներ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Ֆերիգիւղի եւ Գատըգիւղի քահանաները եւ բազմաթիւ դպիրներ։ Իսկ Դասին մէջ ազակիր կեցած էին ատենապետ Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ. Մկրեան և կրօն. ժողովոյ անդամ Տ. Յովհ. Ա. քհնյ. Շահպազեան։

Հանդէսին ներկայ էր խուռն եւ ընտրեալ բազմութիւն մը, մասնաւորապէս սեղանաւորներու եւ վաճառականներու, որոնց մէջ կը նշմարուէին Վսեմ. Նշան էֆ. Սէֆերեան, Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Տոքթ. Նոֆիլեան փաշա, Սարգիս էֆ. Թուշեան, Յարութիւն էֆ. Գարաճանեան, Եղիա էֆ. Շահպազ, Գ. Թօրէտօ, Լեւոն պէյ Փափազեան, Տիգրան էֆ. Թօքատեան, Միհրան էֆ. Մուրատեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Կարապետ էֆ. Թահտապուրեան, Գրիգոր էֆ. Եվրէննեան, Գարեգին էֆ. Մոլասվալ, Սահակ էֆ. Աստարճեան, Ստեփան Չալըքճեան, Գ. Օքթավ Ժիրօ, Գ. Վիթալի Մօլհօ, Միհրան էֆ. Կեսարեան, Գէորգ էֆ. Տէմիրճեան, Մագսուտ էֆ. Հարէնց, Տիգրան էֆ. Բաբազեան, Արտաշէս եւ Արամ էֆ. Ֆնտըքլեան, Տոքթ. Յակոբ պէյ Պէկեան, Բարունակ պէյ Պէկեան, Միրզա էֆ. Մսըրեան, Միհրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, Կարապետ էֆ. Խօրասանճեան, Սարգիս էֆ. Սիմոնօֆ, Հ. Ասատուր էֆ., Ալեքսանդր էֆ. Փանոսեան, Մկրտիչ էֆ. Թօքաթլեան, Տոքթ. Ղազարոսեան, Կարապետ էֆ. Սէֆերեան, Հեթում էֆ. Սէթեան, Նշան էֆ. Կեսարեան, Թումիկ էֆ. Կեսարեան, Տք. Շէրպէթեան, Արտաշէս էֆ. Մկրեան, Մագսուտ էֆ. Շահպազ, Հեսէն պէյ Ներսէսեան, Կարապետ էֆ. Ձէյթեան, Ռուբէն էֆ. Բէյմանեան, Տր. Խանճեան, Տիգրան էֆ. Առաքելեան, Նշան էֆ. Գարագաշ, Մկրտիչ էֆ. Մէզպուրեան, Խաչիկ էֆ. Ղազարոսեան, Տր. Գարամանեան, Կարապետ էֆ. Բաղճեճեան, Յակոբ էֆ. Պալեան, Համբարձում էֆ. Գազազեան, Տոքթ. Էլմասեան, Միսաք էֆ. Մկրեան, Կոստանդ էֆ. Բալլընեան, Յարութիւն էֆ. Ինճէճեան, Սիմոն էֆ. Թընկըր, Կարապետ էֆ. Բանթիկ, Միհրան էֆ. Թնկրեան եւն. եւն. եւն.։

Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. պետք էր Տէրունեան ընտանիքէն, որուն ներկայ դիրքը արդիւնքն է իր գոհողութեանց. սեղանաւորական եւ առեւտրական հրապարակի վրայ իբր ձեռներէց, գործունեայ եւ իր ասպարէզին մէջ պատուաւոր անձ յարգ կը վայելէր թէ Պոլիս եւ թէ Պրինկիպոյ Հայոց ու օտարազգիներու մէջ միանգամայն, եւ ասոր ապացոյց հանդիսացաւ մեծաքանակ ներկայ եղող վաճառական ու սեղանաւոր անձանց։

Եկեղեցական արարողութիւններէ ետք, հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուեցաւ Շիշլիի ազգ. գերեզմանատունը չքեղ մեռելակառքով մը, որուն կը հետեւէին երեսունի չափ կառքերով բազմաթիւ համակիր բարեկամներ։

Թաղման կարգը կատարեց Տ. Յովհ. Ա. քհնյ. Մկրեան, ի ներկայութեան հանգուցելոյն եղբայրներուն եւ եղբօրորդիներուն, որոնք դառնապէս կ'ողբային իրենց սիրելիին անժամանակ կորուստը։

Հանգուցելոյն մարմինը պարունակող մեծարժէք դագաղը, որ Եւրոպա պատրաստուած էր, Բերայի եկեղեցւոյ նուիրուեցաւ ընտանիքին կողմէ։

Տէրունեան ընտանիքը խորին երախտագիտութեամբ իր շնորհակալիքը կը յայտնէ այն ազնիւ անձանց, որոնք իրենց վերջին յարգանքը մատուցանել փութացած էին ողբացեալ ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՖ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան առթիւ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

ՌՈՏՈՍԹՕ

Երէկ Վիճակիս Գաւառ. Ժողովը գումարուեցաւ անդամոց 21ին ներկայութեամբ, և նախագահութեամբ Առաջնորդ Փոխ. Հօր։ Օրակարգն էր, նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումը, և Էտիրնէի և Ռոտոսթոյի Վիճակաց միացման խնդրոյն վճռահատութեան շարունակութիւնը, ինչպէս նաև Թաղ. Ժողովոյ երեք անդամոց հրաժարման պատճառները։ Ասոնցմէ մին որ սոյն նիստին ներկայ էր, ժողովին կողմէ եղած սաիպումին վրայ ետ առաւ հրաժարականը, իսկ միւս երկուքին՝ որոնք գործով քաղաքէս բացակայ էին՝ որոշուեցաւ կրկին դիմում մը ընել վերստին ընդունելու համար, եւ հակառակ պարագային՝ զարժանն անօրինել։ Գալով միացման խնդրոյն՝ պնդողներ եղան թէ՝ Ռոտոսթօն կարող է առանձին Առաջնորդ ունենալ եւ գոհացնել, ապա թէ ոչ՝ ուրիշ գաւառի մը հետ միանալով՝ ամսական 4-5 ոսկիի խնայողութիւն մը ըրած ըլլալը, նշանակութիւն չունի։ Օրակարգէն դուրս անդամներէն մին խօսք առնելով հարցուց թէ «քանի որ Առաջնորդ Հօր հրաժարագիրը կարդացուեցաւ եւ ընդունուեցաւ, պէտք է ուրեմն Առաջն. փոխ. հայրը դարձեալ փոխանորդ ճանչցուի»։ Այս առաջարկը քուէի դրուելով 7ի դէմ 14 ձայնով ընդունուեցաւ հրաժարած սեպելու գաղափարը, և արդէն փոխանորդ հայրն ալ գործառութիւններէն կասեցնելով գործը, յինք ալ հաճութիւն առաւ սոյն գաղափարին։ Ցեռայ ժողովը առժամեայ առաջն. փոխանորդ կարգեց Ս. Թագաւորի ատենագրէց Տ. Գարեգին հայրը, իրեն օժանդակ տալով առաջնորդարանի քարտուղարը, մինչեւ վեղարաւորի մը գալը եւ այս մասին գրուեցաւ ալ արդէն կեդր. վարչութեան։

.*. Օդերու վիճակը.— Մէկ քանի օրէ ի վեր սաստիկ տաք կ'ընէ, այնպէս որ ջերմաչափը շուքին մէջ 25-26 կը ցուցնէ. անցեալ օր թէպէտ քիչ մը անձրեւ եկաւ, բայց անօգ առօգ, եւ այն ալ նշանակութիւն չունի։ Ռոտոսթոյի դաշտերը առհասարակ տիրող երաշտութենէն խղճալի վիճակ մը ունին. եթէ մէկ քանի օր եւս չանձրեւէ՝ ձմերուկի եւ ամառնաբերքի արտերը պիտի փճանան։ Այս տարի անցեալ տարուան մէկ քառորդին չափ պտուղ չունինք։ Շերամի որդերը եւ թթենիները առ այժմ լաւ կ'երթան։ Առողջապահական տեսակէտով շատ լաւ վիճակ մը ունի քաղաքս, այնպէս որ հիւանդութեան նշանակելի դէպքեր ուրիշ տարիներէ պակաս են։

10 մայիս, Ռոտոսթօ ԹՂԹԱԿԻՑ

ՊՈԶԱՒՈՐ ՍՈՒՏ ՄԸ

Օգոստոս Թերթին 14 Ապրիլ, 1575 թուոյն «Պատրիարքարանի Լուրեր»ու բաժնին մէջ կատարեալ զարմացումով կարդացի իմ մասիս գրուած տողերը, իբր այն թէ՝ ողղութիւններու զոհ երթալով՝ երկար խուզարկութիւններէ վերջ մարմինս գտնուած և ապա Խնդրակատարի վանքը տարուելով թաղուած է, թէ այս առթիւ Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. պատարագեր և դամբանական խօսեր է, նոյնպէս դամբանական մըն ալ վանքին Որբանոցի Տնօրէնը արտասաներ է եւն. եւն.։ Պահ մը կը կարծէինք թէ անուան չփոթութեան մը՝ արդիւնք է, մանաւանդ որ ամսոյս 3էն ի վեր, Մուշ կը գտնուիմ։ Սակայն, երբ կտակի եւ ժառանգորդի իրական ակնարկութիւններ ալ եղած էին, եօթը տարի առաջ կտակագիր պատրաստելուս, երկու զաւակ և կին մը ունենալուս եւ գումար մըն ալ Ազգ. հաստատութեանց կտակած ըլլալուս մասին, այլ եւս կասկած մը չկար չհաւատալու թէ այդ մասցածին յերիւրանքը բխած կրնայ ըլլալ այնպիսի աղբիւրէ մը, որ խղճի խայթէ զուրկ ըլլալ կը թուի։ Այդպիսիք պարզապէս մամուլը գործիք կ'ուզեն ընել իրենց, ի հարկին սուտ լուրեր տարածելու, այս այն խռովելու, վերջապէս իրենց հաճոյքը փնտռելով ուրիշները, ֆիզիքապէս կամ բարոյապէս, մահացած հռչակելու մէջ։

Արդ, Տէ'ր խմբագիր, հաճեցէք հերքել այդ լուրն եւ անգամ մըն ալ հաստատ չընծայել այդ կարգի լրատուներուն։

Անդամ Թաղ. Ժողովոյ Բաղէշի
ՅԱԿՈԲ ԲԷՆՏԷՐԵԱՆ
25 Ապրիլ 1904, Մուշ
Ի վաւերացումն և ի հաստատութիւն
Առաջնորդ Բաղէշի
ԵՂՆԻԿ ՎՐԴ.

* *

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Այս նամակը հրատարակելով, մեր խնդակցութիւնը կը յայտնենք որ այդ ալիսի արկած մը գոյութիւն չունի եղեր բնաւ. սակայն միեւնոյն ատեն պէտք կը զգանք աւելցնելու որ այդ տեսակ լուր մը մեր Բաղէշի թղթակիցները գրած չէին մեզի, այլ արտատպած էինք «Արեւելք»էն, որ հրատարակած էր իր Ապրիլ առաջներքի թիւին մէջ, մեր հրատարակած մանրամասնութեամբ եւ ծանօթութեամբ։

Կարելի է որ նենգամիտ մարդ մը հեռաւոր անկիւնէ մը խաբէ որ եւ է թերթի մը խմբագրութիւնը. և սակայն զարմանալի չէ ընթեռնութար. սակայն մենք այս ծանօթութիւնը աւելցնելու պէտք տեսանք, այն պատճառով որ մեր այդ պաշտօնակիցը դեռ շաբաթ օրուան թիւին մէջ Երուսաղէմ թղթակցութիւն մը հրատարակած էր, որուն մէջ «Սուրհանդակ»ի սխալ լուրեր չհրատարակելու դաս մը կը տրուէր եւ կ'ըսուէր որ Բեթլեհէմի Տեառն ծնունդի վարդապետի մը համար գրուեր է որ կաթուածահար է եղեր, մինչդեռ պարզ տկարութիւն մը ունեցեր ու յետոյ ապաքիներ է. սխալ լուրն ալ այս էջերէն ու ասոր նման ուրիշ անկարեւոր լուր մը։ Տեղեկութիւն մը հաղորդելու մէջ այսքան խղճահար թերթ մը ինչպէս կ'ըլլայ որ, Բաղէշէն գրուած պաշտօնաշօր առաջ մը եւ յերիւրուած պատգամներու արձագանգ կ'ըլլայ։

Այդ Երուսաղէմի թղթակցին, որ կ'երեւայ թէ Երուսաղէմի Օրացոյցը պատրաստողն է, եւ որուն հրապարակ հանած ձախաւեր ու խեղճուկրակ օրացոյցին եւ նոյնչափ ողորմելի մէկ ատենաւորին քննադատութիւնը ըրած ըլլալնուս համար անպատշաճ չարժած էինք իր շահերուն դէմ, — իր տգիտութեան համապատասխան դատողութեան մը արդիւնք եղող գրածներուն նպատակ չունէինք պատասխանելու, ըստ որում մենք բնաւ անձի հետ խնդիր չունինք. սակայն քանի որ Բաղէշի այս նամակը առիթը ներկայացուց, պէտք էր որ այս տողերը ուղղէինք մեր պաշտօնակցին «Արեւելք»ի, որ այնքան ազնուաբար մեր դերը մեզի յիշեցնելու բարեհաճութիւնը ունեցած էր իր շաբաթ օրուան թուով։

Եւ մեր պաշտօնակիցը որ ամէն օր Պատրիարքարանի լուրերու բաժնին մէջ սիւնակներով արտատպութիւններ կ'ընէ «Սուրհանդակ»էն, առանց աղբիւրը յիշելու, հարկաւ կը ներէ որ տարւոյն մէջ օր մըն ալ իրմէ առնելով հրատարակենք լուր մը, որ դժբախտաբար այս կերպով կը հերքուի։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կինս, որ երկար ժամանակէ ի վեր կը տառապէր «սալբէնկէ օվառիթ սիւբրիւռէ» անուն վտանգաւոր հիւանդութենէն, բազմաթիւ բժիշկներու դիմելէ յետոյ, քանի մը օր առաջ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ վիրաբուժական ամենադժուարին գործողութեան մը ենթարկուեցաւ, ձեռամբ ճարտար վիրաբուժապետ տօքթ. Զարդարեան էֆ.ի, օժանդակութեամբ Հիւանդանոցի ներքին բժիշկներուն և ի ներկայութեան տօքթ. Քրիսեան, տօքթ. Իւլչէմէճեան և տօքթ. Մութաֆեան էֆ.ներու։

Սոյն բազմավտանգ գործողութիւնը որ ճիշդ մէկ ու կէս ժամ տեւեց, ամենայն յաջողութեամբ կատարուեցաւ։ Ուստի հրապարակաւ սրտագին շնորհակալիքս կը յայտնեմ յիշեալ բժիշկ էֆէնտիներուն և ի մասնաւորի տօքթ. Զարդարեան էֆ.ի, որ իր վիրաբուժական հմտութեան կարողութիւնը անգամ մը եւս ցոյց տուաւ այս առթիւ։

Շնորհակալութիւն նաեւ Ազգ. Հիւանդանոցի պատ. Հոգաբարձութեան, և ներքին պաշտօնէութեան, այն հոգածու խնամքներուն համար որոնք ցոյց տուեցան նոյն բարեսիրական յարկին մէջ։

ԽԱՉԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
Սամաթիա, 10 Մայիս 1904

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

24 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	97.02
Ռէժի	(Tab. Turcs)	364.
Գօնսօլիտ	(R. Nouv. Unif.)	83.40
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	122.
Պանք Օթթ	(Banque Ott.)	579.
Թրանսվալ	(Transwal)	116.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ԱՅՍ ԱՌՏՕՈՒԱՆ)

ՊԱՇՏՕՆ.— Գոյոլար գաւառակի (Մանասթըր) գայմագամ անուանուեցաւ Չիրմէնի գայմագամութենէն հրաժարեալ Իհսան Սէլիմ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սանիյէի աստիճան տրուեցաւ «Ժուռնալ տը Սալօնիք» լրագրոյ արտօնատէր-Տնօրէն Տավուտ էֆ.ի։

Սալիսէի աստիճան՝ Ղալաթիոյ նամակատան պաշտօնեայ Բարունակ էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Սալիս պէյի։

ՖՐԱՆՍ. դեսպան Գ. Քոնսթանի արձակուրդով մեկնելու լուրը կանխահաս է, քանի որ դեսպանը յուլիս 14ի տօնը հոս պիտի անցընէ։

ԱՒՍՏՐԻՈՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ դեսպան Գ. տը Քալիչէ երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՎԱԳՖ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով որ վագֆ տեղերուն եւ էվգաֆի վերաբերող ջուրի և կամ ուրիշ առացուածքներու ձեռնտուութիւն տեղի չունենան բնաւ, և անոնց պահպանման հոգ տարուի, որոշուած է որ պատժոյ ենթարկուին բոլոր անոնք որոնք առանց ի ձեռին ունենալու ո եւ է հաստատական թուղթ կամ «հէօճէթ», այդ կարգի վագֆներու վրայ յանձնգութիւններ ընել կուզեն, որոնք պիտի արգիլուին, իսկ եթէ պնդեն իրենց պահանջումներուն վրայ, դատավարութիւն տեղի պիտի ունենայ։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ Վարժարանի մէջ դիւզգինարան մը եւ արտաքին հիւանդութեանց համար հիւանդարան մը, ինչպէս նաեւ ախիթթարանի ձեւով դասարան մը պիտի շինուի Կայս. Իրատէով։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ Ընդհ. Տնօրէն կոմս տ'Առնու երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ Տնօրէն Գ. Պլանշէ իր տիկնոջ եւ աղջկան հետ երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Բ ՐԱՑԻ ՑՈՒՆԱՑ ԴՐԱԿԱՆ ՍԻԼԼՈՂՈՍԻ գեղարուեստական ցուցահանդէսը այցելեց առջի օր՝ Քաղաքապետ Րըզվան փաշա, ընկերակցութեամբ Պետական Խորհրդոյ անդամ Պոհոր էֆ.ի եւ Ծովային նախարարութեան ճարտարապետ Եանգօ պէյի եւ ընդունուեցաւ Սիլլողոսի դիւանի անդամներուն կողմէ։ Քաղաքապետը իր գոհունակութիւնը յայտնեց եւ մէկ քանի պատկերներ գնեց։ Այցելութիւն տուին նաեւ հելլէն դեսպանը, Կայս. Թանգարանի Տնօրէն Համտի պէյ, Քաւրասի էֆ. եւ կինը։

ՖՐԱՆՍ. ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ մէջ առջի գիշեր հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան պելժիական դեսպանը, Ռէժիի ընդհ. Տնօրէն Գ. Ռամպէռ, Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Գ. Տըֆէ, Բանձիրի պէյ, Գ. Բիէտէֆի, դեսպանատան պաշտօնէութիւնը, եւն.։

ՄԷՎԼՈՒՏԻ ՏՕՆԻՆ առթիւ իրենց պատժոյն երկու երրորդը աւարտած 99 բանտարկեալներ (չորսը կին) ազատ պիտի արձակուին։ Ոստիկանական նախարարութիւնը ասոնց մէկ ցուցակը տուեց դատական նախարարութեան։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհ. Տնօրէնի օգնական Գ. Նիաս առջի օր մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ մէջ գտնուող ամէն եկեղեցիներն ու վարժարանները 1904-905ի պիւտճէին համեմատ պիտի ընդունին 400,000 ֆր.ի նպաստ մը։ Թուրքիոյ մէջ գտնուող ամէն եկեղեցիներէն ու վարժարաններէն Շգատարի շրջանակին մէջ գտնուող եկեղեցիները եւ 12 վարժարանները՝ պիտի ընդունին 22430 ֆր.։ Մոնաստըրի շրջանակին մէջ գտնուող եկեղեցիները և 29 վարժարանները 72580 ֆր., Եանեայի շրջանակին մէջ՝ (ուր կան 27 վարժարան) 26890 ֆր., Սելանիկի շրջանակին մէջ՝ (ուր կայ 28 վարժարան) 49680 ֆր., Մանասթըրի լիսէն՝ 58276 ֆր., Սելանիկի եւ Եանեայի առեւտրական վարժարանները՝ 36195 եւ 24260 ֆր., Թուրքիոյ զրկուած գիշերօթիկ ուսանողները՝ 12808 ֆր. եւն.։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը իր երէկի նստին մէջ կարդաց Կիպրոսէն ղրկուած երկու հեռագիրներ՝ ի մասին երկար ատենէ ի վեր ապրող Կիպրոսի արքեպիսկոպոսական ընտրութեան։ Այդ հեռագիրները կ'առաջարկեն Կիպրոս ղրկել իր օրէնսդրական գործերով ծանօթ Գ. Սթալոտոնիդոս ուսումնասիրելու համար խնդիրը։

ՍԵԼԱՆԻԿ—Կ. ՊՈԼՍՈՅ Միացման երկաթուղւոյ գծին սովորական ընդհ. ժողովը երէկ տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, նախագահութեամբ Վարչ. Խորհրդոյ նախագահ հրամանատար Պէտժէի։ Ներկայ էին 9 բաժնետէրեր՝ որոնք 26590 բաժնեթուղթեր կը ներկայացնէին։ Տարեկան զուտ հասոյթը եղած է 539688 ֆր.։ 10 ֆր. շահաբաժին պիտի տրուի՝ 300000 ֆր.ի գումար մը։ Իբր վարիչ վերընտրուեցան Գ. Գ. Ռասալ Մալլէ եւ Ռընէ Պօռասի։

ՍՆԱՆԿ.— Առեւտրական Բ. դատարանին կողմէ մայիս 8էն ի վեր սնանկ հռչակուեցաւ Գալըաթիրլար Պազը՝ 199 եւ 164 թիւ թոհաֆիէ վաճառատանց տէր Իսմայիլ էֆ.ն։ Դատարանի անդամ Եանգօ էֆ.՝ ժիւժ-քոմիսէր եւ փաստաբան Օսման Թալէաթ պէյ եւ Գէորգ էֆ. Ալէքսանեան՝ առժամեայ սինտիք կարգուեցան։

ՊԱՂ ՕԴԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատի առնելով որ ոչխարի վաճառականները կա՛մ ձմեռուան սառակութիւնը եւ կամ ոչխարին նուազութիւնը պատրուակ բռնելով՝ մայրաքաղաքիս մէջ մսի գինին բարձրացման պատճառ կ'ըլլան, որոշեց օգտուիլ պաղ օդի մթերանոցներէն, ուր երկու ոչխարի միս ղրկելով տասերկու օր պահել տալու եւ տեսաւ որ այդքան ատեն անաղարտ մնացած են։ Միւս կողմէ նոյն մթերանոցներուն տէր Գ. Հանրի Պէյքըր խնդրած էր որ հոն պահուած միսերը ծախուին։ Քաղաքապետական խորհուրդը՝ առողջապահական յանձնաժողովին՝ յանձնած է խնդրոյն քննութիւնը, ինչպէս նաև քննելը թէ մթերանոցէն հանուած միսերը եւ ուտելիքները տակաւին ո՛րքան ատեն կրնան անաղարտ մնալ։

ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Հաճի Տավուտ շոգենաւային ընկերութիւնը յանձնած է Սամսոն մեկնող շոգենաւերուն յանձնուելիք բեռներէն իւրաքանչիւր քանթըրէնթոյի 20 փարա թողուլ Սամսոնի բարենպատակ հաստատութիւններուն։

ԱՄՐԱՆ եղանակին առթիւ զինուորներուն շաբաթը երկու անգամ մածուն պիտի տրուի։

ՄԱՀ.— Աֆրիկեան Տրիպոլիոյ նախորդ կուսակալ Հիւսէյին էֆ.՝ որ այսօր մայրաքաղաքս պիտի ժամանէր Սելանիկէ առջեւ հասնելուն մեռեր է եւ մարմինը հոս պիտի բերուի։

ՆԵՐԱԾՈՒԱԾ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ.— Թուրքիոյ մաքսատուները հասած անհիւնով շաքարներն ու շաքարեղէնները Թունուսէ տարբերէ զերծ չըլլալնուն, ըստ Բարձրագոյն կամաց՝ արգիլուած են ներածուելէ։ Բայց այս մասին որոշ կանոնագիր մը չգտնուելուն, պէտք եղած հրահանգները տրուեցան պատրաստութեանը համար այդ կարգի կանոնագրի մը՝ որ ապա պիտի ուսումնասիրուի Պետական Խորհրդոյ մէջ։

ԱՐԿԱԾ. ՈՃԻՐ ԵՒՆ.

ՈՃԻՐ.— Առջի գիշեր ժամը 1ուկէսին ատենները՝ Սիլիհտար աղայի մօտ՝ Սուլուգուլէի բնակիչներէն Թահսին, Շահին և Ահմէտ կը գինովնան, և յետոյ վէճի կը բռնուին, որու միջոցին Շահին եւ Ահմէտ՝ դաշոյնի երեք հարուածներով ծանրապէս կը վիրաւորեն Թահսինը։ Ոճրագործները կը փնտռուին փութով։

ՀՐԴԵՀ.— Քավալայի մէջ մայիս 21ին՝ շուկայէն հրդեհ ծագելով մեծ խան մը եւ 12 խանութներ կ'այրին։ Հրդեհը ծագում առած է ապահովագրուած խանութէ մը։ Այս առթիւ «Մօնիթէօռ»ի նամակագիրը իւրխանութեանց եւ ապահովագր. ընկերութեանց կողմէ խիստ միջոցներ ձեռք առնուելու պէտքը կը զգացնէ, որովհետեւ, կ'ըսէ, մինչ մէկ քանի տարի առաջ հազուադէպ էր հրդեհի մը պատահումը, հիմա ապահովագրութեանց շատնալուն հետ՝ հրդեհներն ալ շատցած են։ Անցեալ չորեքշաբթի՝ հրդեհին պատճառած վնասները կը հասնին 800,000 ֆր.ի։

— Առջի գիշեր Անատօլու-Հիսար այգեստանի մը խրճիթը այրեցաւ։

— Ղալաթիոյ մէջ անցեալ գիշեր պատահած հրդեհէն՝ 220 ոսկիի վնաս մը ունի Իւնիօն ալ Բուռի, եւ 220 ոսկի՝ Բաթրիօթիք։

— Հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ առջի օր կէս օրէն ետքը՝ Սկիւտար Նաւամատուցին մօտ, Վասիլի Նպարավաճառի խանութէն, եւ Վասիլի դէմքն ու ձեռքերը այրուածքներ ունեցան։

ՀՐԴԵՀԻ ՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ մը տեղի ունեցաւ երէկ իրիկուան դէմ, Ղալաթիա, Քաֆէճի փողոց, լուացարարի մը տանէն եւ մէկ քանի «մինտէր»ներ այրեցան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 23 Ապրիլ.— Զօր. Քուրոբաթքին կը հեռագրէ Զարին.— «Ինծի հասած տեղեկագիրներու նայելով, ճապոնական առաջին բանակը սատպէս դիրք բռնած է.— Երկու զօրաբաժին Ֆէնկ Հուանկ Չէնկի մէջ եւ չորջակները կը գտնուին, և ուրիշ զօրաբաժին մըն ալ Խապալին։ Ուրիշ տեղեկութիւններու նայելով, Ֆէնկ Հուանկ Չէնկ կ'ամրացուի։ Մայիս 22ին գոհաբանական արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ ի պատիւ Ս. Նիկողայոսի Սքանչելագործին։ Ներկայ էին բոլոր զինուորները, որոնց Ձեր Վեհափառութեան անունով շնորհակալութիւն յայտնեցի գոհաբանական մաղթանքէն վերջը, իրենց քաջարի ծառայութիւններուն համար։ Ձեր վեհափառութեան կենդանութեան համար ըրած մաղթանքնե-ցուս «հուրրա»ներով պատասխանեցին զինուորները»։

— Ծովակալ Սքրիտլոֆ Վլատիվոսթոք հասաւ։

— Զօր. Քուրոբաթքին Զարին ուղղած ուրիշ հեռագրով մը կ'ըսէ թէ՝ Սիւյէնէն մայիս 21 թուակիր տեղեկագիր մը նայելով, ճապոնական հեծեալ կազօրքերու գունդ մը՝ երկու հեծելագունդեր Սալիցա Բանցէ կ'ուղղուին, (Թագուչանէն 30 քիլոմեդր դէպի հիւսիս)։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը նորէն գրաւեր են Սիւյէնը եւ Նիւչուանկը։ Վերջինը 2000 զինուորով գրաւուած է։

— Թօքիոյէն «Տէյլի Քրոնիքլ»ի լուր կուտան թէ «Հացուսէ»ի և «Եօշինօյ»ի աղէտին հետեւանքով կորսուած սպաներուն եւ նաւաստիներուն թիւը 900ի կը հասնի։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Կը ծանուցուի թէ Խազախ ջոկատ մը նշմարուեր է Քօօլիմանի մէջ։

ԱՌՌԱ.—(Ֆրանսա) Նախագահ Լուպէ վարչապետին եւ պատերազմական նախարարին հետ Առռա հասաւ այսօր։ Գ. Լուպէ կարեւոր ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ՝ Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը՝ հիմնուած Ռուսիոյ հետ զինակցութեան և Անգլիոյ ինչպէս նաեւ Իտալիոյ հետ բարեկամութեան վրայ, վճռապէս և անվիճելի կերպով խաղաղասիրական է։ Նախագահը բուռն կերպով ծափահարուեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

Այս գիշեր ուշ ատեն հետեւեալ հեռագիրները հաղորդուեցան մեզի.—

ԱԺԱՆՍ ՖՈՒՌՆԻԷ

ՓԱՐԻԶ 24 Մայիս.— Պետերպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Մանչուրիոյ չինական վարչութեան պետերը Ռուսիոյ հանդէպ թշնամական զգացումներ արտայայտել կը սկսին։

— Ճապոնական կառավարութիւնը որոշեց 250 միլիոն ֆրանքի նոր փոխառութիւն մը կնքել։

— Կը ծանուցուի թէ Վլատիվոսթոքի ռուս նաւատորմիղը երեք ճապոնական յածանաւեր գներ է որոնք Չիլիէն գնուած էին։

Այս լուրին մէջ սխալ մը ըլլալու է։ Որչափ կը յիշենք, Ճապոն այս օրերս յածանաւ չգնեց Չիլիէն։ Անկէ առաջ գնուած երկու յածանաւերն ալ, «Նիշին» եւ «Քասիկա» Բորթ Արթիւրի առջև կը գտնուին։

ՓԱՐԻԶ.— Պետերպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զօր. Քուրոբաթքին այժմ իր հրամանին տակ ունի 130,000 զինուոր, որոնք զօրեղապէս ամրացած են Թայցէօ հովիտին երկայն։

— Բարիզի պապական նուիրակը կը հերքէ այն զրոյցը թէ Վատիկան խզումի հրաւէր մը կը նկատէ ֆրանսական դեսպանին ետ կանչուիլը։

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

(Քոնսթանթինոփլի հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր ո եւ է հեռագիր չհաղորդեց։)

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈԽՈՒԵԱԼ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		90.22
Ամենէն բարձր գինը		90.30
Երէկուան վար գինը		90.16

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	120.62½
Երէկուան բարձր գինը		121.
» վար »		120.62½
Քարսփ	»	508.
Էմիրսիէն Բրէտի Ֆօնսիէ	»	281.
Լորիում	Ֆր.	59.50
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	30.
Պանք Նաս. Կրէտ.	Ֆր.	132.
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	5.90
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	490
Թրանսվալ	Ֆր.	114.

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Նեկտար Գարակէօզեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—

Գումար նախորդ ցուցակի 4560, Տէր եւ Տիկին տօքթ. Գ. էֆ. Դուրեթեան ի Բարիզ 108, Թումիկ էֆ. Կեսարեան 108։

* *

Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. Տէրունեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։

Գումար նախորդ ցուցակի 1296, Տէր եւ տիկին Կարապետ էֆ. Սէֆերեան փաստաբան 108, Նշան էֆ. Սէֆերեան 108, Թումիկ էֆ. Կեսարեան,

ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԵՒ ԱՆԱՐԱՏ ԻՒՂ

ԿԵՐԱԿՈՒՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱԽԱՃԱՇԻ ՀԱՄԱՐ

Պոլսոյ հրապարակին վրայ ծախուած Տրապզոնի անխարդախ եւ անարատ իւղը կը գտնուի Կալաթա Խավեար Խան թիւ 32-34 Պազար Անատօլ։

Չափաւոր գինով կարելի է գնել այս իւղերէն, որոնք կը մրցին Սիպիրի առաջնակարգ տեսակին հետ, ինչպէս նաեւ օտար երկիրներէ բերուած բազմատեսակ իւղերու հետ։ Հակառակ գընին աժանութեան, համեղ ըլլալուն հետ ունի նաեւ առաւելութիւնը ստամոքսի չվնասելու։

Պէտք է զանազանել Հայ վաճառականի մը մասնաւոր ուշադրութեամբ պատրաստած այս իւղերը կարգ մը խարդախեալ իւղերէն։

Դիմեցէք 7—1

ՊԱԶԱՐ ԱՆԱՏՕԼ

Ղալաթիա Խավեար խան, թիւ 32-34

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱՊԷՍ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հարկադրեալ ճաշուեյարդարութիւն եւ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ վաճառում

19/2 մայիսէն (Երկուշաբթի) սկսեալ պիտի սկսի կարճ ժամանակամիջոցով վաճառումը այն ապրանքներուն, որոնք նախապէս կը պատկանէին Ի. Էֆթի մօբելյայի եւ Ընկ. Տան, այժմ լուծեալ եւ որոնք կը գտնուին Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Րաքթիվան խանի մեծ վաճառատուներուն մէջ, եւ Ֆրնարգճի փողոցը հաստատուած մթերանոցի մը մէջ։ Այս ապրանքները որոնք կը բաղկանան մետաքսեղէններէ, Թուլլէ, բըլլուշէ, բրդեղէնէ եւ բամպակեղէններէ, կանխիկ գնուած են անգլիական եւ ֆրանսական առաջնակարգ գործարաններէ, գիներու հիմնական բարձրացումէն առաջ, այնպիսի գիներով զորս հիմա անհնար է ձեռք ձգել։ Պիտի ծախուին մեր հրապարակին վրայ բացարձակապէս անմրցելի պայմաններով։

Հանրութիւնը եւ վաճառականները կը հրաւիրուին աչքէ անցնել այդ ապրանքները եւ օգտուիլ իրենց ներկայացող այս բացարձակապէս անլսուելի առիթէն։ 30—21

Կ. Պոլիս, 15/28 ապրիլ 1903

Գ. ՍԻՆԷՃԵԱՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Փոխադրած է իր գրասենեակը Պոլիս Սառըքիւլէ խան առաջին յարկ թիւ 1։

Գ. Մինէճեան էֆ. 1888ին Կայսերական իրաւագիտական վարժարանէն չրջանաւարտ ապա աստիճանի վկայականը (մէզունիյէթ րուսուը) ստանալէն վերջ օրինական նորընծայութիւնը (միւլազիմէթ) կատարած է Բերայի Նախնական եւ Պոլսոյ Ճինայէթի դատարաններուն մէջ։

Վերոյիշեալը տասնեւվեց տարիէ ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ կարող, գործունեայ եւ պատուաւոր փաստաբանի մը համբաւը կը վայելէ։ Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատ եւ մասնաւորապէս առեւտրական եւ քաղաքական գործեր, օրինական եւ անհատական ամէն տեսակ գիրերու խմբագրութիւն եւ թարգմանութիւն։ Թէ՛ հոս իրեն յանձնուած գործերուն համար եւ թէ գաւառներէն ղրկուելիք իսփինաֆի եւ թեմյիզի եւն. դատերու մասին ամէն կերպով փութաջանութիւն, դիւրութիւն եւ ապահովութիւն կ'ընծայէ։

ՊՈԼԻՍ ՍԱՌԸՔԻՒԼԷ ԽԱՆ ԹԻՒ 1

15—14

ԽԱԶԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէլի Խասսար Շահանէ միւլքիւա օլունմաճագ թաւ վէ գում թամբալի ճօհալէրինտէ օլուպ չէհրը հալին 12նճի չարշէնպիհ կիւնիւ եւիւզտէ իւչ Թէնդէլի պէյգապուլ ինալէի գաթիյէսի իճրա օլընաճագընտան, իթալյա թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ ագչէսինի վէ եալ միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէլի ճէլիլէի միւնաքասէի հայէթ կելմելէրի։ 3—2

Ցի 8 մայիս սէնէ 320

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ, թիւ 7, Սինկէրի մասնաճիւղին դիմացը

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը, որ երբեմն ճանչցուած էր Մ. Հիւսէյինճեան եւ Ընկ. անունով եւ 20 տարիէ ի վեր մեծ համբաւ չահած է հարսանեկան մոմերու, Մկրտութեան հագուստներու եւ գլխաւորաբար կիներու եւ աղջիկներու գլխարկաչինութեան մէջ, այս անգամ աւելի ընդարձակելով իր գործերը, վերոյիշեալ վաճառատունը փոխադրուած է։

Այս առթիւ կը ծանուցանէ պատ. հասարակութեան թէ՛ բոլորովին տարբեր եղանակով մը եւ անհաւատալի աժան գիներով եւ արագապէս կը պատրաստէ խիստ չքեղ եւ գեղեցիկ մոմեր կը խէ քօղեր, գլխարկներ, ափսէներ, ծանր քօղի սնաւուկներ, ձեռնոցներ, երիզ, լեմոնի պաւքէթներ։ Նոյնպէս ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ հագուստներու ճոխ տեսակներ. սիւզէնիի, պրոտէի, սաթէնի լիւքսի եւ օթօմանի վրայ բանուած ընտիր պրոտըրիով։

Կիներու գլխարկաչինութիւնը կատարելագործելու համար ամէն ջանք ի գործ դրուած է չնորհիւ առաջնակարգ մօտիսթներու եւ ճոխ ապրանքներու, որոնք կը մրցին Բերայի ամէնէն մեծ վաճառատուներուն հետ։ ԿԷՍ ԺԱՄՈՒԱՆ մէջ կը պատրաստուին եւ կը յանձնուին ամենաընտիր գլխարկներ։

Վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ծաղիկներ, փետուրներ, էկրէթ. մետաքսէ փայլուն քըրէթայներ, ժառտինիյէռներ, վուալներ, եւ մանչերու յատուկ ամէն տեսակ գլխարկներ, ժանեակներ, ժապաւէններ, խարճերու եւ կառնիթիւրներու ճոխ տեսակներ, բոնժէ, թաֆթա, մուսլին տը սուա, սաթէն լիպէրթէ, քրէբ տը չին, թիւլ, ֆիչու, կիներու եւ աղջիկներու վզնոցներ, քորսէներ, ձեռագործի ամէն տեսակ ասեղներ եւ զարդեղէններ, սալոններու ծաղկեայ էթաժէռներ՝ մեծ տեսակներով պատրաստուած։

Դիմեցէք, եւ դժգոհ դուրս չպիտի ելլէք։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

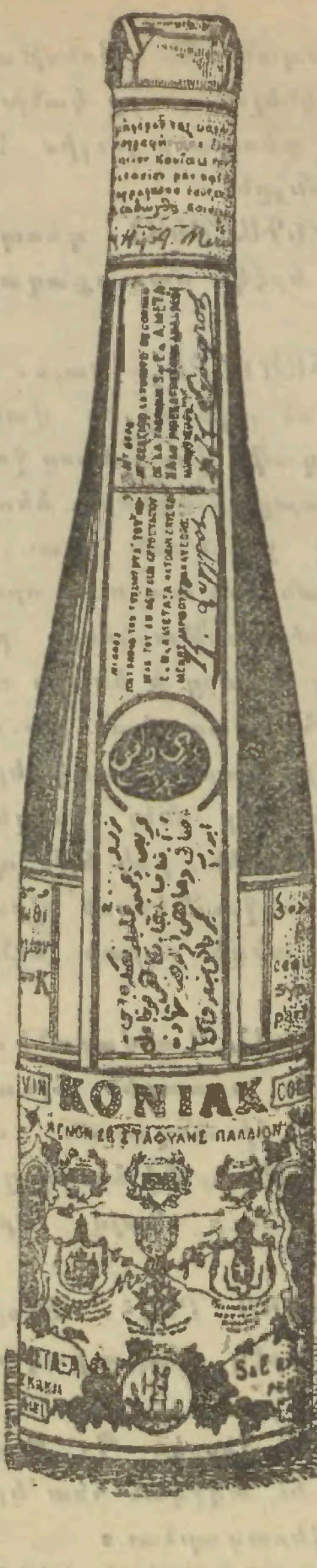
ԳՈՐԳԻ ՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ

Գրասենեակ Մահմուտ Փաշա Թարագճըլար Մեծ Նոր Խանի կից թիւ 37

Այս հանրածանօթ գործարանին մէջ կը մաքրուին աղտոտած եւ փտած թէ մետաքսէ եւ թէ բրդէ ամէն տեսակ ընտիր գորգեր, քիմիական դեղօրէից միջոցաւ, առանց անմաքրութեան սեւէ հետք ձգելու։ Ունի նաեւ առաւելութիւն մը նոր գորգերու վրայ, որովհետեւ գործարանիս մէջ մեր մասնաւոր բաղադրութեամբ մաքրուած գորգեր ազատ են այլեւս ցեցերու (կիւվէ) կեր ըլլալէ։

Կը նորոգուին նաեւ ամէն կերպով վնասուած գորգեր։

Գործարանս կը ստանձնէ պատրաստել նոր գորգեր, ի՛նչ մեծութեամբ եւ ի՛նչ ճաչակով որ ուզուի։ 36—13

ՃՇՄԱՐԻՏ ԲՈՒՐԺԱՅԻ Ս.Ի.Ս. ՄԷԹԱՔՍԱՅԻ ԳՕՆԵԱԿ

(ԹՈՒՆԱՄԱՏԱՆ)

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՏԷՐԸ 9 ՀԱՏ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ, ՁԱՆԱՁԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԷ 35 ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ Է

Եղծերէն չխաբուելու համար, իւրաքանչիւր չիչ կը կրէ քիմիագէտ Պ. Սինկրոսի վկայականը, կնիքն ու ստորագրութիւնը։ Արդ, կը յանձնարարուի չիչերու վրայ գտնուած պանտրոլներուն ուշադրութիւն ընել

Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Ղալաթա Խան թիւ 9։ Ներկայացուցիչ՝ ՄԹԷԼԻԱՆՈՍ ՍԱԵԱՆԻ

ՏԻ ԼՕՈՒ ԵՈՒՆԸՆ ԷՆՏ ՔՐԱՈՒՆ

(The Law Union & Crown)

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿ.

Հրդեհի, կեանքի եւ Արկածի դէմ

Հիմնուած 1825ին Լոնտոնի մէջ

Դրամագլուխ 1,500,000 Ա. Ո.

Պահեստի դրամ 4,800,000 » »

Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Ridley, Rowell & Co.

Ղալաթիա, Քէօչէօղլու խան թիւ 9-10

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

NORTH BRITISH & MERCANTLE
ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1800ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	16,378771	» »
1902ի հասոյթը	3,628,617	» »

NORTHERN ASSURANCE COMP
ՆՈՐԹԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1836ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	6,227,900	» »
1902ի հասոյթը	1,447,400	» »

Այս ընկերութիւնքս աքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի եւ պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի էդմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ ՔԱՆ ՈՒՐԻՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ անմիջական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ԻՆՆՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — **MARITIME INSURANCE Ci Lt**

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 140000

Այս ընկերութիւնն ետ չոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն եւ դրամածրարներն ինչպէս նաեւ ամենուրեք թղթատարով ղրկուած նչքերը խիստ չահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ե. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան թիւ 22։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԾԱՐԻՆ ԼԱՔԹԷՆ

ԱՄԷՆ ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՆԵՐ ԵՒ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ ԿԸ ԾԱԽԵՆ

ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ ԱՆԱՐԱՏ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԿԱԹԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՍՆՈՒՆԴՆ Է ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ. ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

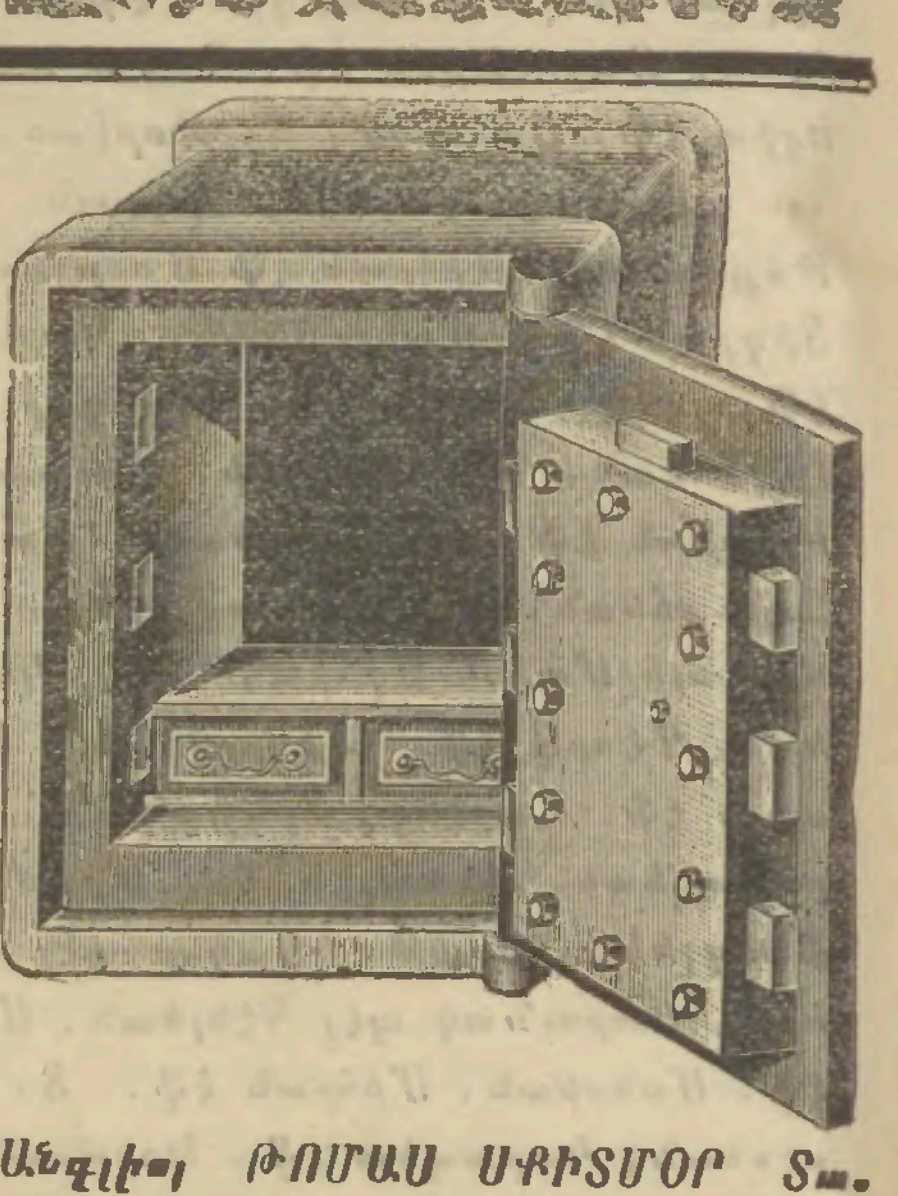
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ՎԻԵՆՆԱ, 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հաճօբուլօ Խան, Թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիչիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. 35 տարեկան մէկը որ կուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիչիէն ընկերութեան 20000 Ֆր.ի եւ քսանըհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 Ֆրդ. պիտի վճարէ եւ պայմանաժամին պիտի ստանայ 31266 Ֆրդ. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի, զոր օրինակ 10 տարիէն, իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն թուանշանները ԱՆՈՒՐԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, եւ Ֆէնիքս Օթրիչիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ'երաչխաւորէ։

Անգլիոյ ԹՈՄԱՍ ՍԻՒՍՄՈՐ Տան դրամարկղները, որոնք պողպատէ չինուած են, կատարելապէս կը դիմանան գողերու եւ հրդեհի դէմ։ Այս դրամարկղները անգլիական միւս դրամարկղներէն 40% աւելի աժան են։

Դիմել՝ Պ. Ճօրճ Պէյքըր եւ Որդի, Խօրասանճի խան, Սիրքէճի, Պոլիս։

Սքիտմօր դրամարկղները կը գործածուին անգլիական կառավարութեան զանազան պաշտօնատուներուն եւ վարչութիւններուն կողմէ։

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ, թիւ 25։

Այս վաճառատան հիմնադիրն, Արտակ Մուսիկեան, տարիներէ ի վեր, իր ուղղամտութեամբ յաճախորդներուն վստահութիւնը եւ համակրութիւնը գրաւած ըլլալով եւ փափաքելով իր գործառնութիւններն աւելի ընդարձակել, իրեն ընկեր-եղբայր առած է Վահան Տամլամաեան անուն փորձառու երիտասարդն։ Երկու ընկերներ պիտի աշխատին, պիտի ջանան իրենց բազմաթիւ յաճախորդներու գոհունակութեանն արժանանալ եւ իրենց նշանաբանն պիտի ըլլայ՝ ճշդապահութիւն եւ միայն ծախել շատ ծախելու համար, ինչ որ ասկէ առաջ Արտակ Մուսիկեանի ուխտն էր։ Վաճառատան մէջ հրապարակին վրայ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է եւ պաշտօն ունի հսկել թէ պատրաստ եւ թէ յանձնարարուած հանդերձեղէնաց լաւ եւ անթերի պատրաստութեան։ Կը խնդրուի ազնիւ յաճախորդներէն չմոռնալ Հաճի Շահին եւ յիշել թէ միայն այս վաճառատունն է որ ինքնօգնութեամբ հիմնուած է, «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»ի գործնական գաղափարով։

Նոյեմբեր 1էն մինչեւ մայիս 1 վաճառատունն կիրակի օրերն բաց է։ Մէկ թիւ 2 ղրուշ, առկարկութիւն չկայ։

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի (82)

ՄԱՐՍԷԼ
ԿԱՄ
ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ԲԱՐԻԶԻ

7.

Դուն ալ աղջկան հագուստ ծախելու համար ասկէ պակաս չպիտի չահէիր։ Ես չեմ ուզեր քու չահդ խափանել։ Բանի որ քու ըրած առեւտուրդ պատուաւոր է, հետեւաբար իմս ալ պատուաւոր կը նկատուի։

Կինը.—Պարապ տեղը բերանդ մի՛ յոգնեցներ։ Առանց հարուստ մարդ մը կարելի՞ բան է որ քեզ իր տան մէջ ընդունի։

Բէն տը Պլան.—Մօրաքո՛յր։ Զիս պարապ տեղը կը յոգնեցնես։ Դուն ալ գիտես որ հայր Ռիկօլոյի խանութին մէջ կրնամ ուզած հագուստս գտնել, պէտք եղածին պէս զարդարուելու համար։ Սա հին հագուստներ ծախող Ռիկօլոն գիտես հարկաւ։ Նշանաւոր անին վրայ սա խօսքը գրուած է.—«Հոս ամէն մարդ՝ մէկ ֆրանք իննսուն սանթիմի փոխարէն գլխէն մինչեւ ոտքին մասներուն ծայրը կը նորոգուի»։ Հայր Ռիկօլոն չատ աղէկ կը ճանչնամ, եւ իմ վրաս չատ մեծ վստահութիւն ունի։ Նոյն իսկ կրնամ յայտարարել թէ յառաջիկայ չաբթու ձեռք մը զգեստ պիտի տայ ինծի որպէս զի կարենամ պատուով ներկայ ըլլալ Պ. տը Կոնտայի տան մէջ տրուելիք պարահանդէսին։ Եթէ չես հաւատար՝ քրոջս Ֆիֆինի հարցուր, որ դրամատէր Պ. տը Կոնտայի ազնուն սիրուհին է։ Բայց ալ կրնայ ըսել քեզի թէ իրեն պարոնտէր սեպուած Պ. տը Կոնտօ այս չաբթու պարահանդէս պիտի տա՞յ, թէ ոչ, ինչպէս նաեւ թէ Քալիֆօրնիացին հարո՞ւստ է թէ ոչ։

Այս վերջին ապացոյցը մեծ ազդեցութիւն գործեց տիկին Ալէքսիի վրայ, որ վայրկեան մը խորհելէ ետքը։

—Ծա՛ռ լաւ։ Վաղը չէ, միւս իրիկուն ժամը հինգին հոս եկուր, այն ատեն մթնած կ'ըլլայ արդէն, եւ քու մտնել ելլելդ մարդ չի տեսներ։

Բէն տը Պլան.— Ուզած ապրանքս պիտի տա՞ս։

Կինը.—Աս վերջէն կը խորհինք, հիմակուհիմայ գնա՛ ալ։ Ուչադրութիւն ըրէ որ մարդ չտեսնէ քեզ։

Բէն տը Պլան՝ այս կէս խոստումէն գոհ մնալով, ձեռքը գլխարկին տանելով մօրաքոյրը ողջունեց, եւ յետոյ դուռը բանալով դուրս ելաւ։

Բէն տը Պլանի դուրս ելլելէն ետքը՝ տիկին Ալէքսի սուս ամէնէն ծանօթ բոզին մանթօն, ինչպէս նաեւ գլխարկը, եւ գզրոցէ մը երկու երեք հատ գոհարեղէն առնելով դուռը գոցեց եւ խիստ ուչադրութեամբ կղպելէ ետքը Շաթօ տ'Օ հրապարակը գնաց, եւ հոն Մոռլէնի կողմը առնող հանրակառքը նստաւ։

Վաճառորդ կինը չատ լաւ գիտէր թէ իր քեռորդին՝ Արթիւր Բաթիչ՝ ուրիշ անուամբ Բէն տը Պլան, կատարեալ սրիկայ մըն էր։ Այս պատճառաւ զայն իր գործերուն մասնակից չէր ըներ։

Թէեւ այս կինը խղճմտանքի եւ ուղղամտութեան չատ կարեւորութիւն չէր տար, բայց դատաւորութենէն եւ բանտարկութենէն վախնալուն համար քիչ մը զգուչութեամբ կը չարժէր։

Ասոր համար իրեն պէտք եղածը՝ իր առեւտուրներուն թէ՛ չահաւէտ, եւ թէ՛ անվտանգ ըլլալն էր։ Բայց Բէն տը Պլան մէկ քանի անգամ առանց ինքզինքը վտանգելու՝ չատ մեծ չահեր ընել տուած էր, որով չէր ուզեր փախցնել այսօրինակ ոսկէ առիթ։

Տիկին Ալէքսի՝ ուզած էր ամէնէն առաջ Բէն տը Պլանի քրոջը՝ Բօրալի տը Մօրլէի քով երթալ եւ խնդիրը ստուգել։ Թէ՛ տիկին Ալէքսի եւ թէ Բէն տը Պլան՝ անոր Ֆիֆի անունը կուտային։

Տիկին Ալէքսի՝ Բօրալիի հետ չատ վստահութիւն չունէր։ Եւ սակայն այս աղջիկը թէ՛ քեռորդին եւ թէ՛ իր յաճախորդը ըլլալուն՝ քիչ չատ կը վստահէր։

Բարիզի հօրիզոնականներուն միջեւ իր չէկ մազերովը զանազանուող այս կինը՝ Բաթինեօլի փողոցը՝ գեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր։ Տիկին Ալէքսի կ'ուզէր հոն երթալով՝ մէկ քարով երկու թռչուն զարնել։ Այսինքն թէ՛ նախ Պ. տը Քալիֆօրնիացի նկատմամբ տեղեկութիւններ առնել, երկրորդ՝ ջանալ որ Ֆիֆին իրեն քիչ մը դրամ տար՝ իր ունեցած պարտքէն, երրորդ՝ առեւտրանին մէջ մեծ վնաս կրած մորթի մը կնոջմէն չատ աժան գնով գնած աղամանդեայ մէկ գոհարեղէնը՝ վեց հօթը պատիկ գինով ծախել։

Ահա այս մտադրութիւններով տիկին Ալէքսի Մօռլէն առնող հանրակառքէն վար իջնելով՝ Բրոնչէ փողոցը գնաց արագօրէն։

Ցեռոյ դէպի ձախ դառնալով՝ սիրուն ոճով չինուած տան մը առջեւ կանգ առաւ, եւ իր գիրուկութեան անհամապատասխան արագութեամբ մը՝ երկրորդ յարկը ելաւ։

Բօրալի այդ յարկը կը բնակէր։

Փափկակեաց տիկին տը Մօրլէի համար սպասուհին արչալոյսը չէր ծագած։ Որովհետեւ կէս օրէն չորս ժամ ետքն ալ մազերը չէր սանտրած, եւ իր սպասուհին՝ Աստէլ՝ հրաման ընդունած էր որ ոեւէ այցելու չընդունի ներս։

Աստէլ՝ որ տիկին Ալէքսիէ չատ անգամ չալ մը կամ չրջազգեստ մը նուէր առած էր, զայն դէպի ներքնատուն սրահ մը առաջնորդեց, ուր Բօրալի՝ արեւելեան գորգի մը վրայ փռուած՝ պառկած՝ Թուղթ կը բանար, իր բախտը նայելու համար։

(Շարունակելի)